

Megsemmisítette a miniszter a Lomási elleni vizsgálatot

Deficit

A CFR-nek deficitje van és ezzel nem mondanak valami meglepőt a lapjelentések, amelyek arról számolnak be, hogy az államvasutak kiadásai jóval meghaladják a tarifális bevételeket. Megszoktuk már, hogy a CFR minden esztendőben deficitet mutat ki és miután ezt megállapította, rendszerint jön az értesítés, hogy a személy- és árutarifát bizonyos százalékkal felemeli. Ezt a „zseniális” jizleti lépést minden ilyen szomorú alkalomkor megteszi a CFR. bölcs vezetősége és azokat a hibákat, mulasztásokat, visszaéléseket, amik miatt az államvasutak hatalmas vállalata nem tud aktívá lenni, a nagyközönség tülön-tul igénybevett zsebéből fizeteti meg. Hogyha a vasúti igazgatás nem jól gazdálkodik, a vezetőség nem nagyon töri a fejét azon, hogy vajon Istennek deficit van, hogyan fogjuk a hiányokat pótolni.

A most nyilvánosságra került féleves mérleggel kapcsolatban nemcsak azt tudtuk meg, hogy már eddig 600 millió a deficit, hanem azt is, hogy a CFR maga sem tudja, milyen a vagyoni helyzete. Kiderült ugyanis, hogy noha két év óta külföldi könyvszakértők vizsgálják az államvasuti üzletvezetés könyveit, a mai napig sem tudták megállapítani belőlük, hogy mennyi a CFR deficitje. A szakértők állítása szerint a CFR könyveit olyan lehetetlen módszer szerint vezették, hogy abból ugyanugy ki lehet mutatni milliárdos feleslegeket, mint milliárdos deficitet. Tíz év óta elképzelhetetlen rendetlenség uralkodik ezekben a könyvekben és így nem csodálatos, hogy milliós panamák és visszaélések történhetnek anélkül, hogy azokat a könyvekből kontrollálni lehetne. Állandó melegágya volt ez a panamának és bizony csinos kis mákvirágok nőttek ki ebből a melegágyból.

Említettük már, hogy a stabilizációs kölcsönből ötmilliárd lejt irányoztak elő a CFR. újjáépítési céljaira. Leverage francia szakértő részleges tervezetét dolgozta ki a fenti összeg felhasználására, ezt a tervezetet azonban több ízben is amputálni kellett, mert a beruházásokra szánt összegeket a napi deficitek fedezésére kellett elhasználni. Nem nehéz megjósolni, hogy a jelenlegi rendszer mellett a CFR deficitje évről-évre nagyobb lesz, annál is inkább, mert ez a beruházási alap 1931. év végéig teljesen ki fog merülni. Legutolsók bizalmatlanul erre a helyzetre és összehasonlítja a CFR deficit viszonyait a külföldi, igen jól prosperáló, magánkézen levő vasúti vállalkozásokkal. A jelentés nyomán most már komoly formában is felmerült az a gondolat, hogy a CFR. koncesszionálása elkerülhetlenné válik.

A gyufa és a telefon után tehát nemsokára a vasut is idegen kezekbe kerül. A gyufánál már meg vannak a szomorú tapasztalataink és mindennap fájdalmasan érezzük, hogy a fogyasztó-közönség teljesen ki van szolgáltatva a Kreüger-féle gyufatröszt nyereségvágyának. Féltünk, hogy ez lesz a telefonkoncesszió kiadásának is a következménye. Azt azonban, hogy valamely hatalmas külföldi pénzcsoport vegye át a romániai vasutak kezelését, várva-várjuk, mert akárhogyan is alakul ki a jövő képe, a mostani gazdálkodásnál semmiesetre sem lehet rosszabb, viaszosabb és felháborítóbb.

Megegyezés Bratianu Vintila és Duca között

A megegyezés híre kiábrándulást idézett elő a liberális pártban — Ki hátrált meg, Duca vagy Bratianu? — Akció Bratianu megbuktatására — Bizonytalan a belpolitikai helyzet

BUCURESTI, szeptember 4. A politikai helyzet teljesen változatlan és éppen olyan bizonytalanság uralkodik a jövőt illetőleg, mint eddig. Az érdeklődés központjában még mindig a liberális pártban dúló krízis áll. Ha a beavatottnak hinni lehet, úgy a fordulópont-hoz jutott, mert — hír szerint —

az eddig éles ellentétben álló Bratianu Vintila és Duca között megegyezés jött létre.

Ugy Bratianu, mint Duca egyébként a fővárosba érkeztek és most politikai körökben érthető izgalommal várják a következő napok eseményeit.

A Bratianu—Duca kiegyezést illetően két verzió került forgalomba. Mindkét verzió szerint létrejött a megegyezés a két pártvezér között, csupán a feltételeknél mutatkozik lényeges eltérés. Az egyik részről ugyanis azt állítják, hogy Bratianu minden kérdésben meghátrált és elfogadta Duca álláspontját, feladva a maga elveit, amelyekért oly elkeseredetten harcolt, a másik szerint viszont Duca kapitulált és mindenben alá vetette magát Bratianu kívánásainak.

A megegyezés híre általában kiábrándulást idézett elő a pártban, mert azt hangoztatták, hogy az csak kitolja a pártvezetés körül keletkezett krízis megoldásának lehetőségét. Ezért nem sokat törődnek a megegyezéssel, hanem tovább folytatják az akciót.

amelynek célja Bratianu megbuktatása.

Főképpen a besszarábiai és bukovinai szervezetek ragaszkodnak ehhez. Arról van szó hogy a két társaságnyit határozati javaslatban követelik Bratianu Vintila távozását.

A hivatalos Vitorul minderről nem vesz tudomást, hanem rövid kommunikéban cáfolja a pártvezetés körüli krízis híreit. És az Ordeinea, a másik prononszirozott liberális lap, cikket ír: „Amikor a vészharangok szólnak” címmel és félrevertve a harangokat, követeli a Maniu-kormány távozását és a kormány átadását, annak a pártnak, amely kormányzásra képes. És itt csak két nevet említ: Bratianu Vintila, vagy Averescu.

A kormánylapok pedig továbbra is azt az álláspontot foglalják el, hogy a belpolitikai helyzet — változatlan.

Liberális forrásból származó értesülés szerint a nagy ellentétek dacára sem történik a közeljövőben változás a liberális párt vezetésében. Bratianu Vintila megmarad elhatározása mellett és semmi körülmények között sem hajlandó a párt vezetéséről lemondani. A volt kormányelnök kijelentette, hogy nem lát okot felfüggetni lemondására, ő mindig csak a párt érdekeit tartotta szem előtt és továbbra is konzekvensen ragaszkodik régi programjához.

Bratianu Vintila szerint a pártnak is a régi korok között kell mozognia

és továbbra is harcolni az ország boldogulásáért. A párt jelenlegi vezetősége osztja Bratianu Vintila felhozását és mindössze jelentéktelen számú ellenzéke ül a pártvezetésben. Ennek dacára azonban, a párttagok majoritása Bratianu Vintilával szemben foglalt állás, de a pártvezetés megakadályoz minden Bratianu-ellenes törekvést.

Három munkást megölt a moreni halálforrás

Az egyik petroleumforrásból kiszivárgott gázok felrobbantak — Három halott és több sebesült

MORENI, szeptember 4. Moreni mellett, a Soc. Romanunicara petroleumtelepen, ismét hatalmas robbanás történt, amely három emberáldozatot követelt. Egy munkás vigyázatlansága okozta, hogy az egyik forrásnál hirtelen explozió keletkezett meg a levegőt. A kiszivárgó gázok a munkás égő cigarettájá-

tól fölrobbantak és a robbanás ereje a közelben állókat súlyosan megsebesítette. Közülük három nyomban meghalt, négy pedig életveszélyesen megsérült. Egy ilyen súlyos sebesült kórházba szállítás közben kiszervegett. A kórházban szállítás közben a nyomozó hatóságok letartóztatták.

A franciák súlyos veresége Marokkóban

A felkelő kabilok megverték az idegenlégió csapatait — A francia csapatok kénytelenek voltak visszavonulni

PÁRIS, szeptember 4. Marokkóból aggasztó hírek érkeztek a fővárosba. A francia idegen légió egyik csapattestét nagyobb kabil felkelő csapatok támadták meg. A véres ütközet után a franciák kénytelenek voltak meghátrálni. A halottak és sebesültek száma igen nagy. Az első hivatalos jelentést ma reggel tették közzé Párisban. A jelentés szerint a casablancái kerületben Targa környékén rendkívül heves csatározások dultak. — Több ezer kabil felkelő harcba bocsátkozott az idegen légióval. Órákon keresztül tartott az ütközet, végül is a francia csapatok a túlerő elől kény-

telenek voltak visszavonulni. Az európai csapatok egy tiszt, három altiszt és tizenhét közlegény halottat veszítettek. Egy tiszt, egy altiszt és tíz katona súlyosan megsebesült. A színes csapatok huszonnégy halottat és tizenhárom súlyos sebesültet veszítettek. Végeredményben tehát a francia csapatok vesztesége 46 halott és 25 sebesült. Abból a körülményből, hogy a kabilok veszteséglistáját nem tették közzé, arra következtetnek, hogy az ütközet, rendkívül véres lefolyású volt és a francia halottakon kívül a kabilok részéről is súlyos emberáldozatokat követelt.

VELCSOV dr.: „A város nem tárgyalhat hivatalosan a Szinpártoló Egyesülettel“

Az alpolgármester örökös nyilatkozata — A város vezetőségére kizárólag Szendrey Mihály szinigazgatóval áll szemben — Mi a Szinpártoló Egyesület feladata?

ARAD, szeptember 4. Körülbelül két héttel ezelőtt megalakult Aradon a Szinpártoló Egyesület. azzal a céllal, hogy szánalja a városban levő aradi színház anyagi ügyeit. Az egyesület kihangsúlyozott programja a színház művészi, valamint adminisztratív ügyeinek ellenőrzése, valamint a közönségnek a színház fokozottabb támogatására való serkentése. A munka már meg is kezdődött ebben az irányban, a Szinpártoló Egyesület már javában tárgyal a szerződéses ügyében és minden előjel arra mutat, hogy az egyesület teljesen kezébe veszi a színház vezetését, míg Szendrey Mihály szinigazgatóra csak a művészeti vezetés vár.

Ebben a helyzetben rendkívül érdekes megtudni, milyen álláspontot foglal el a város vezetősége a Szinpártoló Egyesülettel szemben. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste az ügyben dr. Velcsov Géza helyettes polgármestert, aki ma Lulai Cornel dr. polgármester távollétében a város ügyeit vezeti és aki kérdéskörünkre a következőket mondotta el:

— A Szinpártoló Egyesület — akárhogy is nézzük a dolgokat — csupán magánalkulatnak tekinthető. A város, mint hivatalos fórum nem tárgyalhat hivatalosan a Szinpártoló Egyesülettel sem a színházi szerződés kérdésében, sem más színházi ügyben. Mi kizárólag Szendrey Mihály igazgatóval állhatunk szemben, annál is inkább, miután nem az egyesület, hanem Szendrey Mihály kapta a művészeti-umtől a koncessziót. Anyagilag is csak Szendreyvel állhatunk szemben és a város szemében csak azon szerződések lehetnek érvényesek, amelyet a koncesszióhatározat szinigazgató irt alá. A szerződéses ügyében az utolsó szót természetesen — éppen úgy, mint eddig — a szinügyi-bizottság mondja ki.

Velcsov dr. nyilatkozata rendkívül érdekes, miután leszögezi, hogy a város hivatalos

formában színházi ügyekben nem tárgyalhat a Szinpártoló Egyesülettel. Értesülésünk szerint a városvezetőségi körökben szívesen veszik azonban az egyesület működését, abból a szempontból, hogy látogatottabbá teszi az elkövetkező szezonban a színházi előadásokat és a közönséget színházbajárára serkenti. Itt az a pont, ahol a város érdekei találkoznak a szinigazgató érdekeivel, mert ha az egyesületnek sikerül az akciója és megfelelő jövedelmét tud biztosítani a színháznak, úgy a szinigazgató is eleget tud tenni kötelezettségeinek. A város véleménye szerint tehát erre a tételre kell szorítkozni a Szinpártoló Egyesület működésének, míg a többi feladat ellátása a koncesszióhatározat szinigazgatóra, Szendrey Mihályra vár.

Próbaháború a francia-olasz határon

Megkezdődtek a francia alpesi hadgyakorlatok

PÁRIS, szeptember 4. Tegnapra virradó éjjel megkezdődtek a francia alpesi hadgyakorlatok. A csapatok száma nagyobb, mint az eddigi hadgyakorlatoknál szokásos volt. Az idei hadgyakorlatok egyik érdekessége, hogy a határvidéken történtek, azon a területen, amely komoly esetben a francia hadsereg felvonulási terepe lesz, nevezetesen Lotharingiában és a francia-olasz határon a Mont Cenis szögben.

A déli hadgyakorlatok szeptember ötödikéig tartanak, a Luneville melletti gyakorlatok néhány nappal később kezdődnek. Itt a hadgyakorlaton résztvevő katonák számát negyvenötezerre becsülik, a déli hadgyakorlatok résztvevőit pedig huszezezerre, a Liberté azon-

Lázadás egy königsbergi javítóintézetben

Sztrájkba léptek a növendékek. — Összeütkezés a rendőrséggel — Agyonlőtték a felbujtót

KÖNIGSBERG, szeptember 4. A Rafael javítóintézet egyik 21 éves növendéke, aki éppen szabadulás előtt állott, felbujtotta a műhelyben dolgozó növendékeket, hogy lépjenek sztrájkba.

A hetven növendék tegnap abba is hagyta a munkát. Amikor a felügyelők közbeléptek, a növendékek ordítva kezdtek és kommunista jelszavakkal izgatták egymást. Az őrök nem bírtak a növendékekkel, így külső segítséget kellett igénybe venni. A vezetőt tartóztatták. Amikor azonban a fogházba akarták kísérni, megszökött. Az őr utána lőtt, a golyó hátgerincét találta el és nyomban meghalt.

ban azt állítja, hogy ezeken a hadgyakorlatokon is ötvenezer ember vesz részt, úgyhogy összesen százezer katona vonul fel.

A déli részen lefolyó hadgyakorlatokra igen sok tartalékost hívtak be, azonkívül részt vesz a gyakorlaton több afrikai csapat is. Kedden délelőtt már megkezdődtek az összeütkezések a felderítő osztagok és a védelem előőrsei között.

PÁRIS, szeptember 4. A lotharingiai hadgyakorlatokon ma éjjel kezdődött meg a csapatok felvonulása. Az idegen nemzetek katonai képviselői közül a volt ellenséges hatalmakat Magyarország, Bulgária, Törökország képviselik, mint megfigyelők. A hadgyakorlatok főhadiszállása Nancyban van.

Örökség

Irta: Lux Terka

A késő őszi napsugár, ez a kellemes, de hívős látogató, a temető régi sírjain pihent. Egy kis fiú a földön homokkal játszadozott és előtte fiatal pár haladt el. Egy szomorú szerelmespár.

— Lássá — sóhajtott a leány — gyermekkoromban így játszadoztunk a homokban és azután örökre megpihenünk benne!

Egyik padon két öregasszony sütkérezett a napsugárban. Olyan öregek és elhagyottak, mint ez a régi, bozóttal benőtt parcella, amelybe már rég nem temetnek, de az ilyen öreg embereknek bizonyára itt alusznak a halottal.

A legtöbb sír beomlott, összeroskadt, gázal benőtt. Csupa elfelejtett életek porladoznak alatta. Nénielyiken, egy odátévedt magról kelt virág ökskedik. Vagy a szél sodorta oda a magvat, vagy egy madár ejtette el a esőből. Ezekből a magvakból kelnek ki a legszebb virágok. Valaki vagy valami küldötte oda és ez a valaki vigyáz rájuk...

A két öregasszony ismeretsége temetői ismeretség, de már harminc esztendő. Itt szoktak találkozni, itt panaszoznak el egymásnak betegségeik, öregségük bajait és életük szenvedéseit. Már mindent tudnak egymásról, hol fáj, mi fáj, mi nincs, mi kellene. És a november délután, amikor a nap csöndesen melengetté öreg csontjaikat és hosszan hallgatva üldögéltek egymás mellett, az egyik azt kérdezte halkan a másiknál:

— Mondja, Luriáné, milyen imádságot szokott maga imádkozni?

— Egy nagyon régi imádságot — sóhajtott a hetvenkét esztendő Luriáné, aki havi kegydíjből élt és abból, hogy apró gyereklépket horgolt és egy másik öreg asszonynak adta el, aki egy templom árnyékában árulgatta szegyet gyertyáit és olvasott.

— Milyen imádság az? — kérdezte a másik öreg asszony, egy miseruha-szabó özvegye, aki basedow-betegségével közeledett naponta a sírja felé.

Luriáné szelid bánattal lehajtott a fejét, miközben így szólt:

— Az én szent édesanyám harminchát esztendőskorában maradt özvegyen, négy gyermekkel. Hogy milyen szegénység és mennyi gond között hévelt fel bennünket, azt csak a felettünk trónoló tudja. Az én lelkem anyám sokszor mondogatta: minden ember életében van valami átok. A mi életünkön úgy til a szegénység átka, mint ahogy a hegy ül a földön: megmozdíthatatlanul... Minden ivadékomban — mondotta az anyám — szegényül született és szegényül halt meg. Ha valamelyik életében mutatkozott is egy kis szerencse, az Ur egy idő múlva úgy elsöpörte előle, mintha ott se lett volna. Akihez pedig valamely titkos okból nem közelít a szerencse, az az ember elveszett az élet számára, mért gyámoltalanná válik, mint akiből hiányzik az önbiáalom.

— Amikor az én szegény anyám nagybeteg volt és érezte halálának közeledését, agya mellé hívott bennünket, a négy gyereket és ezt mondta nekünk:

— Vegyetek elő papírost és tollat és írjátok le magatoknak azt az imádságot, az egyetlen örökséget, amit reátok hagyok és amit én anyámtól örököltem és ő a maga anyjától örökölte.

És az öreg Luriáné őszi ködöz hasonló szeméből csöndesen szívárgott a könny, amíg az imádságot mondotta:

— Uristen, én felségem atyám, ki a szegényt és gazdagot teremtetted, ígéreted szerint, a szegénynek jobb keze felől állsz és meghallgatod az ő kiáltását. Azért az én kiáltásomat is halld meg, mert én nagyon szegény és nyomorult vagyok. Napjaimat szükség között töltöm, kenyeremet terhes munkával szerzem

és könnyhullatás között eszem. Utolsó vagyok az emberek között, akik ügyet sem vetnek reám, lenéznek és segítség nélkül mennek el mellettem.

— Te tudod, óh Uram, hogy mindez miért történik így és te akartad, hogy az élet jánavaiból ne vegyem ki részem és hogy alacsony sorsom legyen a földön. Ha te úgy akartad volna, nekem is adhattál volna földi javakat, mint másoknak, de te nem akartad és ezért meg kell nyugodnom végzetemben.

— Uram, hogy megnyugodni tudjak, jöjj segítségemre, mert egyedül erőtlenségem és keserűségemmel teljes. Azért jöjj, Uram, segítségemre, hogy béketűrő legyek és szent akaratomban megnyugodjak. Órizz meg engem a sorsom elleni fellázadástól, a nehéz gondolatoktól és az irigységtől, mások boldog állapotának láttán. Adj nekem, Uram, türe alázatoságot és megnyugvást, hogy szegénységem keserűségeit irántad alázattal és megadással viseljem el. Te teremtettél, Uram, te alkottál, te formáltál és a saját akaratomon kívül jöttem a világra. Ezért légy vigaszom, Uram, bánatomban, segítöm nyomorúságaim között, mert nélküled elsüllyedek és küldd mellém szent fiadat, az ur Jézus Krisztust, a szegények barátját és vigasztalóját. A te szent fiad szent élete, alázata és szelidsége járja át az én kesergő lelkem, mert csak gyöngé ember vagyok. Uram, akit a szenvedések elfárasztottak és lázadóvá tesznek. Uram, te állj őrt lázadó szívem kapujánál, hogy semmi kísértés be ne jöjjön rajta és Krisztus szenvedésének szent jele: a kereszt, izzón el minden gonoszt, lekemnek kapujától. Amen!

A nap nesztelenül elsuhant a két öreg asszony feje fölött és az uton hideg, sötét árnyékok közeledtek. A levegőben egy nagy, sulyosszárnyu madár repült a sűrű bokrok közötti fészkerre és a két öregasszony szeméből könny hullott a könny...

VÉR AZ UCCÁN

Az aradi társadalom egyik tekintélyes tagja küldte a „Forum” rovat számára az alábbi sorokat. Aktuális fontosságánál fogva azonban e helyen adjuk:

Nem kívánom feszegetni, hogy az aradi halálosvégi összeütközésnél ki volt a hibás: a szerencsétlenül járt biciklista-e, vagy az autó vezetője. Maguk a szemtanúk sem tudták ezt megállapítani pontosan. Amit alább mondani akarok, nem is a jelen esetre vonatkozik, csupán az aktualitást használom fel, hogy papírra vessem gondolataimat.

Azzal kezdem, hogy nekem nincs se autóm, se biciklim. Gyalog járok az uccán s így elfogulatlan, tárgyilagos szemlélője vagyok az ucca forgalmának. De az, hogy nincs autóm, valóban egyik legnagyobb gyönyörűségem. Kevés dolog okozott nekem annyi örömet, mint az a körülmény, hogy nem vagyok Aradon autótulajdonos.

Köszönhetem pedig ezt a negativumból fakadó élvezetet a biciklistáknak.

Vannak emberek, akik kéjelegnek a veszedelmes helyzetek szemlélésében. Ezek jönnek Aradra, itt részegre gyönyörködhetik magukat. Én nem tartozom az ilyen perverz idegzetűek közé. Engem fölháborít az a féktelen szabadosság, amivel a kerékpározó éretlen ifjuság bizonytalanná, veszedelmessé teszi az aradi uccát.

Több ízben olvastam már e lapok hasábjain azt az eléggé alig ostorozható ténytet, hogy amíg az autó vezetőjének tanfolyamot kell végznie, elméleti és gyakorlati vizsgát kell tennie, addig a biciklistát nem kötelezi semmi. Vátszott kölykök az ucca forgalmában kergetőznek, sőt gyakran ott vesznek kezdő leckét a kerékpározás tudományából. Nekik nem kell ismerni a közlekedés szabályait, nekik minden szabad. Amikor aztán nekirohannak egy gápkocsinak, akkor természetes, hogy mindenki az autó vezetőjét okozza. Mert nem a biciklista gázolta el az autót.

Naponta látok kerékpározó gyerekeket a főtéren, akik kötekedve gördülnek kigyóvonalban egy-egy autó előtt és gyönyörködnek a soffőr ingerült ábrázatán. Mások azzal mulatnak, hogy nyilsebesen vágnak át a kocsit egyik oldaláról a másikra, közvetlenül az autó orra előtt. Sikeriült! Ha pedig nem sikerült, pechje volt — az autó vezetőjének.

Mi békés gyalogjárók nem kívánunk folyton cirkuszi mutatványokat látni a helybéli tanoncifjuság tréfás jókedvéből kifolyólag. Mi rendet és nyugodt, biztos közlekedést óhajtunk, nem pedig vért az uccán.

A kerékpározókat le kell vizsgáztatni csakugy, mint az autózókat. De még akkor is a kevésbé forgalmas mellékúton járhatnak csak, mint ahogy így van ez a nagy nyugati városokban is.

Amikor pedig majd az autózó után a rendszabályok korlátai közé szorítják a kerékpározókat, vegyék elő és tanítsák meg a veszélytelen járás-kelésre azt, akinek nincs kocsija, nincs biciklijje, de aki veszélyes lehet az uccai közlekedésre akkor is, ha

Gyalogjáró

Bulgária földművelésügyi minisztere Budapesten

Budapestről jelentik: Bulgária földművelésügyi minisztere: Vasiliev Gligor, a minisztérium főtitkára: Stranzky tanár kíséretében ma délelőtt 1 óra 12 perckor a bécsi gyorsrali Budapestre megérkezett. A Keleti pályaudvarnál a magyar kormány nevében Plósz Béla földművelésügyi államtitkár és Nagy Iván miniszteri tanácsos fogadták, de megjelent Sopoty Stefan, budapesti bolgár ügyvivő s a bolgár kolónia számos tagja is. Az üdvözlések után a miniszter a Hungaria szállodában levő szállására hajtatott. Vasárnap estig marad Budapesten. Közben főleg vidéki intézményeket fog megtekinteni. Vasárnap este hajón indul el Bulgária felé.

Ma reggel Aradon földrengés volt

A város különböző helyein érezték a földrengéseket — Sehol sem történt kár — Megmozdultak a csillárok és zörögtek az ablakok

ARAD, szeptember 4. Ma reggel 5 óra 31 perckor a koránkelők könnyű földrengést érezhettek Aradon. Szerkesztőségünkbe a város különböző pontjairól érkeztek be jelentések, amelyek egyértelműleg megállapítják, hogy valami távoli földrengés ideérkező hulláma volt az, amely ma reggel megremegtette az ablakokat Aradon. Egyik olvasónk a következőket mondta:

— Temesvárra akartam utazni és ezért már 5 óra után felkeltem. Nagy csend volt és öltözködés közben hirtelen rémülten láttam, hogy a

csillár megmozdul a szobában és az ablakok hangosan megrezzennek. Eleinte azt hittem, hogy valami nehéz teherautó robogott el a ház előtt, ki néztem, de sehol semmi nyomát sem láttam járműnek. Kétségtelen tehát, hogy csak földrengés lehetett, ami engem a kora reggeli órákban így megijesztett. Az egész csak néhány pillanatig tartott, úgy, hogy nem tartottam szükségesnek csilládomat fekelteni és elutaztam.

Ségában és a város más pontjain is érezték a földrengést, amely azonban kárt sehol sem okozott.

A Lomási ellen lefolytatott vizsgálatot megsemmisítette a pénzügyminiszter

Új vizsgálat megejtését rendelte el — Az adóeltitkolás miatt kivetett 255 milliós bírság semmissé vált — A Lomási Erdőipar Ügyének újabb szenzációja — Mi történik a letartóztatott tisztviselőkkel?

Nyilatkozik Vulpe főügyész

ARAD, szeptember 4. A Lomási Erdőipar aradi központjában megejtett könyvvizsgálat és az ennek nyomán kivetett 255 milliós bírság országos eseményé nőtt. Az inkvizitorikus gyorsasággal lefolytatott eljárás és a kivetett összeg méretei élénken foglalkoztatták a külföldi sajtót is, ahol pedig most kezdett Románia felé fordulni a tőkés érdeklődése.

Az első napok filmszerű gyorsasággal lepergett eseményei, az elbocsátott tisztviselők ellenszenvet keltő denúciálása, az ekörül csoportosult haszonlesők kapzsisága, egy sok ezer munkáskéznek kenyeret adó vállalat készülő kivégzése: bizonyos megfontolásra és a lefolytatott eljárás revidálására készítette a mérvadó bucaresti-i köröket.

A pénzügyminiszter a tegnapi nap folyamán megsemmisítette a Lomási erdőipar r.-t. adóeltitkolási ügyében Aradon megejtett vizsgálatot.

Ma délelőtt távirat érkezett Bucarestből a Lomási aradi központjához, amelyben az foglaltatik, hogy a vizsgálatról felvett jegyzőkönyvet a pénzügyminiszter megsemmisítette és egy új vizsgálat megejtését rendelte el. A rövid távirat nem tartalmazza az új könyvvizsgálat határidejét, sem pedig a vizsgálók neveit.

Ezzel új stádiumba jutott a Lomási Erdőipar sok port fölvert ügye.

A Lomási Erdőipar ügyével kapcsolatos fordulat ügyében meglátogattuk Vulpe Constantin főügyészt hivatalában. A főügyész a legnagyobb készséggel állt munkatársunk rendelkezésére. Föltesszük a kérdést:

— Mi az álláspontja főügyész urnak a Káldor és Böhm ügyvel kapcsolatban.

Magyar nevű uccák Aradon

A városi tanács legközelebbi ülésén indítvány hangzik el, hogy az új uccáknak magyar nevet is adjanak — Nagyváradon már számos uccát kereszteltek magyar névre — A tanácsülés fontos tárgysorozata

ARAD, szeptember 4. Velcsov Géza dr. alpolgármester ma délre hívta össze a város permanens-bizottságát, hogy a szerdára, szeptember 10-ére egybehívandó városi tanácsülés programját letárgyalják. A permanens-bizottsági tagok távolléte miatt azonban az ülést nem tartották meg és Velcsov dr. holnap déli fél 12 órára ismét összehívta a permanens-bizottságot. Az ülés programján kizárólag a szerdai tanácsülés tárgysorozata szerepel. A legfontosabb pont a városi költségvetés végleges jóváhagyása, illetve a temesvári revíziós-bizottság által eszközölt módosítások elfogadása lesz.

Magyarpárti körökből származó biztos értesülésünk szerint a szerdai tanácsülésen érdekes és mindenképpen helytálló indítvány fog elhangzani. A magyar tanácsstagok nevében dr.

Amennyiben a minisztérium megsemmisítette az első jegyzőkönyvet és új vizsgálatot rendelt el, tovább folytatható a bünvádi eljárás Káldor Béla és Böhm Lajos ellen?

— A vádhatóság álláspontját nem befolyásolhatja egy olyan körülmény, amely a vizsgálatról teljesen különálló ügy — választott a főügyész. — Mi bizonyítékok alapján vezettük be a nyomozást. A házkutatás és a helyszínen lefolytatott könyvvizsgálat adatai alapján indítottuk meg

az eljárást és azt folytatni fogjuk mindaddig, míg teljesen tiszta képet nem látunk.

Meglátogattuk a Lomási-ügy vizsgálóbíráját, aki azonban a vizsgálat érdekeire való hivatkozással, nem volt hajlandó nyilatkozni.

Az aradi pénzügyigazgatóságra még nem érkezett meg a pénzügyminisztérium rendelkezése, éppen ezért illetékes tisztviselők teljesen tájékozatlanul állnak a Lomási Erdőipar ügyével kapcsolatos fordulat előtt. A pénzügyigazgatóság egyik főtisztviselője ez ügyben a következőket mondotta munkatársunknak:

— Teljesen tájékozatlanul állunk pillanatnyilag. Furcsán hangzik azonban a pénzügyminiszternek ez a gesztusa. A jogszokás ugyanis az, hogy a pénzügyminiszternek jogában áll új vizsgálatot elrendelni.

A jegyzőkönyv megsemmisítésére csak akkor kerülhet sor, ha a második vizsgálat már befejezést nyert

és az új szakértő megállapította, hogy az első jegyzőkönyvbe foglalt kifogásolt tételek nem kettek megfelelően elbírávalva, aminek következtében a bírság összege lecsökkenhet.

Szék Lajos az új uccák elnevezésével kapcsolatban azt az indítványt terjeszti elő, hogy adjanak magyar elnevezéseket is az aradi uccáknak, miután azt méltán kívánhatja a város magyar lakossága. Remélhetőleg a városi tanács ellenvetés nélkül fogja elfogadni ezt a magyar javaslatot, annál is inkább, mert Erdély más városaiban is magyar uccaneveket adtak. Így Nagyváradon legutóbb egész sereg uccá kapott magyar nevet, ami semmi mást nem jelent, minthogy a többségi nemzet a maga részéről egyenlőnek ismeri el a magyar kisebbséget és egyenlő jogokban is részesíti. Ezért a szerdai tanácsulást, amelyen a vasárnap hazatérő Lutai Cornel dr. polgármester fog elnökölni, a magyarság körében is érthető érdeklődéssel várják.

Csereüzlet a kisjenői főhercegi birtokkal

Egy bucaresti-i lap szerint Vaida belügyminiszter saját birtokát akarja cserébe adni a volt főhercegi uradalomért — A birtokcsere nem sikerült — Súlyos vádak a belügyminiszter ellen

BUCURESTI, szeptember 4. Több bucaresti-i lap, így a Viitorul, a liberális párt hivatalos lapja, valamint a Dimineața súlyos váddal illetik Vaidát a belügyminiszterként. A két lap szerint a belügyminiszter birtokcsereért akar eszközölni az állammal, egy olyan cseréért, amelyre az állam súlyos milliókat fizetne rá. A Dimineața azt írja, hogy Vaida belügyminiszter már évek óta igyekszik megvalósítani a birtokcsereét, azonban ezideig nem sikerült. A lap megállapítja, hogy a belügyminiszter Szamos megyében birtokkal rendelkezik és azt felajánlotta az államnak. Cserébe a birtokért különböző ingatlanokat kér Arad megyében, József főherceg egykori kisjenői birtokaiból.

Vaida belügyminiszter csak a következő gyűlést akarja cserébe az államnak átengedendő

birtokaért — írja a Dimineața — 1. 674 hold szántóföldet Kisjenő mellett, 2. 15 épületet a kisjenői plactéren, 3. Az ugyancsak Kisjenő közelében lévő és Nadab-nak nevezett motorral és turbínával felszerelt malomát, 4. A Haida nevű gyümölcsös-kertet ugyanott. A cserét nem sikerült megvalósítani — állapítja meg a lap — és valószínűleg nem is fog, dacára annak, hogy a kísérletek még az Averescu-kormány alatt kezdődtek, amikor Garoflid volt a földművelésügyi miniszter. Ugyalászik Vaida úgy akar megnevesedni Romániában, ahol eltörölték a nemesi címeket, hogy egy volt főhercegi birtok felett akar uralkodni.

A Dimineața cikke érthető feltűnést keltett és most a belügyminiszternek, választát várják politikai körökben.

SZÍNHÁZ IRODALOM MŰVÉSZET

Arad nőtársadalmá is résztvesz a színházmentő munkában

Dr. Barabás Béláné áll az akció élén — Szombaton ezügyben értekezlet lesz Barabásné lakásán — Vásárhelyi Janka lelkes szövegát a színház megmentésére — Már csaknem készen áll a színházmentő akció — Minden szerepkörre új tagok jönnek — Két primadonnája és két bonvivánja lesz a színháznak

ARAD, szeptember 4. A Szinpártoló Egyesület által megindított színházmentő mozgalom mindnagyobb érdeklődésre talál Aradváros társadalmában. A közönség legkülönbözőbb rétegei tekintik már kötelességszerű feladatnak, hogy a színház konszolidálásának munkájában résztvegyenek. Most az aradi nők körében lett visszhangra a színház támogatásának ügye. A magyar nők akciójának élén dr. Barabás Béláné áll, aki a köztevékenységben is követi férjét s munkájában máris számos előkelő aradi uriaszony állott oldala mellé. Így fontos szerepet tölt be az akció elindításában és az irányításában Vásárhelyi Janka, aki minden aradi nőmozgalom lelkes vezetője.

Ma délután munkatársunk meglátogatta Vásárhelyi Jankát és a színház ügyével kapcsolatosan hosszasan elbeszélgetett vele. Vásárhelyi Janka erre vonatkozólag a következőket mondotta:

— Az elszigeteltségből, amelybe kegyetlen sorsom kényszerített, igen kevés hatolt hozzám abból az életből, ami az aradi magyar színház körül zajlik. Az utóbbi időben csak a szerencsétlen színészek nyomorán keresztül értesültem arról, hogy Arad magyar színészei súlyos krízissel küzd.

— Örömmel látom, hogy a bajbajutott aradi magyar színház megmentése érdekében hathatós mozgalom indult meg az aradi nőgyűlések részéről is. Magam, sajnos, nem vehetek aktív részt ebben a mozgalomban, de lélekben mindenkor és mindenben azokkal a jószándékú nőkkel vagyok, akik az aradi magyar színház megmentésének ügyét a kezükbe veszik. Amit innen, ebből a szobából megtehetek, meg fogom tenni a színház érdekében, mert magyar kötelességnek tudom és vallom az aradi magyar színház boldogulását és nekem is az a véleményem, hogy a bajbajutott színházat csak az egész aradi magyar társadalom összefogása mentheti meg.

— Az a hitem és meggyőződés, hogy a színházmentő munkában a nőknek az elnölök között kell lenni, amint — hogy minden vonalon tapasztaljuk ma már, — hogy a hölgyek mindennemű munkából éppen úgy kivesszük részüket, mint a férfiak és így helyénvaló, hogy kivegyék a részüket a köztevékenységből is. A magyar kultúrának egyik igen fontos tényezője a magyar színház és érthető így, hogy örömmel vettem tudomásul, amikor dr. Barabás Béláné barátnóm bejelentette, hogy a Szinpártoló Egyesület vezetésének munkájából

részt követelnék maguknak az aradi magyar nők is.

— Egyes beszélgetésekből nagy csudálkozással szereztem tudomást arról, hogy Arad előkelő magyar társadalmá ha támogatja is a színházat azáltal, hogy bérleteket és jegyeket vált, távol tartja magát annak tényleges látogatásától. Ezt nagyon súlyos hibának tartom, mert nekem az az álláspontom, hogy a színházat csak az mentheti meg, ha a közönség nemcsak jegyet vált, hanem el is jár az előadásokra és ebben Arad előkelő magyar társadalmának elsősorban kell példát mutatni.

Lelkes egyszerűtől vannak áthatva Vásárhelyi Janka szavai és hinni szeretnénk, hogy az ő elképzelése szerint Arad nőtársadalmá olyan aktivitással vesz majd részt a színházmentő munkálatokban, amely jelentős alappal járul hozzá a színházmentő mozgalom működésének biztosításához. Szombaton délután hat órakor dr. Barabás Béláné lakásán az aradi nőgyűlések elnöknői értekezlet tartanak, amikor meghatározzák annak a nagygyűlésnek a ter-

Borzalmas robbanás a budaörsi kőbányában

Három katoná sulyosan megsérült

BUDAÖRS, szeptember 4. Ma délután a Budaörs melletti kőbányában borzalmas szerencsétlenség történt. Katonáság segítségével sziklarobbantást végeztek és délután, nagyobb kötőmb eltávolításához láttak hozzá. Rendben helyezték el az ekrazitot és meggyújtották a kőbányát. A robbanásnak két perc múlás kellett volna bekövetkeznie.

A távollévő katonák 17 percig vártak,

amikor azonban látták, hogy az ekrazit nem robban, közülük Tarodi Sándor szakaszvezető Szikszay József és Tabar Lajos közlegények a közelébe mentek. Alig voltak két méternyire a sziklától, amidőn az ekrazit mégis felrobbant és a robbanás következtében, mindhárman a fejükön súlyos sérüléseket szenvedtek. A mentők szállították a katonákat kórházba.

Szabadlábra helyezték a székesfehérvári vári panama egyik vádlottját

Vargha Elemér vári panama egyik vádlottját műszaki tanácsos ma este 10 órakor elhagyta a fogházat — Zavaros polgármester továbbra is fogva marad

SZÉKESFEHÉRVÁR, szeptember 4. Ma tárgyalta a székesfehérvári törvényszék vádtanácsa a letartóztatásban lévő Zavaros Aladár polgármester és Vargha Elemér műszaki tanácsos felfolyamodását, amelyben szabadlábra helyezését kéri. A vádtanács hosszas tárgyalás után, este hat órakor hozta meg a döntését, amely szerint Vargha Elemért minden kaució nélkül szabadlábra helyezi, mivel a

vizsgálat folyamán nem merültek fel olyan adatok, amelyek bűnösségét kétségtelenné tennék és így további fogvatartása nem indokolt. Vargha Elemér műszaki tanácsos ma este 10 órakor el is hagyta az ügyészség fogházát. Zavaros Aladár polgármester ügyében a vádtanács elutasította a felfolyamodást és így a polgármester továbbra is fogva maradt.

Wien Messe

szept. 7-től 14-ig.

Leipzig Messe

aug. 31-től, szept. 5-ig.

Messeigazolványok és mérsékelt áru vasúti jegyek: Dacia menetjegyiroda (Sándor F. könyvtárában)

minusát, amelyen körülhatárolják a nők színházmentő működésének programját.

Amíg a Szinpártoló Egyesület már javában végzi bérletgyűjtési munkáját és a nőtársadalom is színházmentő akció megindításának tervével foglalkozik, addig teljes gőzzel folyik a színházmentő szervezkedése is, amelyben részt vesz a Szinpártoló Egyesület is. Értesülésünk szerint

a színházmentő akció már csaknem készen áll.

A társulat tagjainak neveit az igazgatóság csak a szervezkedés végén óhajtja nyilvánosságra hozni, de már most bizonyos az, hogy, amint Arad közönsége és a színház körüli események megkövetelték,

minden szerepkörre új tagokat köt le az igazgatóság.

Csupán két-három fontosabb szerepkörre nem történt még szerződés, de kedvező tárgyalások közelednek már itt is a befejezéshez. Az igazgatóság szemelgett tartja az aradi közönség igényeit és a főbb operett-szerepkörökre, mint a primadonnára, a bonvivánra, a szubrettére és a táncoskomikusára kettős garnitúrát hoz. A két primadonna és a két bonviván szerződése már el is dőlt. Mind a négy elsőrendű erő, akiket Aradhoz még nem kötött szerződés.

Egy történelmi dráma tisztázza Magyarországot szerepét a világ-háborúban

BERLIN, szeptember 4. A Deutsches Theater őszi szezonnyitó újdonságképen szenzációs történelmi darabot mutatott be, amely a mai ember történetéből merítette tárgyát. A darab szerzője Georg Wilhelm Müller, címe pedig „1914”. Az izgalmas jelenetekben felépült cselekmény szereplői a történelemnek megfelelően Berchtold, Tisza István, Sassonov, Poincaré és a többi diplomata. A dráma második részében nagy tanácskozás folyik a Burgban, amelyen részt vesz Berchtold és Tisza István gróf. Tisza és Berchtold között izgalmas jelenet játszódik le. Tisza a történelmi hűségnek megfelelően a béke mellett kardoskodik és teljes erejével harcol Hötzendort Konrád és a háborút sürgető más hadvezérek ellen. A Berliner Zeitung am Mittag a darabról írt kritikájához hozzáfűzi, hogy a darab teljesen tisztázza Magyarországot szerepét.

Az európai államok kisebbségi politikája

A magyar-kérdés mindig nyugtalanságot vált ki — A kisebbségek ügye állandó konfliktusok okozója — A Páneurópa-kérdés a kisebbségi konferencián — Szüllő Géza dr. csehszlovákiai magyar delegátus nagyszabású beszéde — Érdekes felszólalások a kisebbségi konferencián

GENF, szeptember 4. Ma folytatták az európai nemzeti kisebbségek konferenciájának ülését, amelyen *Willfan* dr. előjáróban közölte, hogy a jugoszláv kormány mégis megadta az országban élő magyar és német kisebbségi delegátusok részére az utlevelet, hogy a konferencián megjelenhessenek. Valószínű azonban, hogy a delegációk az utlevelek elkészített kiszolgáltatása miatt nem érhetnek idejében Genfbe. A németek képviselője: *Grasl* György viszont már megjelent a konferencia ülésén.

A napirenden egyhangulag hozzájárultak *Willfan* dr. ama indítványához, miszerint előadják *Ammende* Ewald dr. főtitkár előadói javaslatát arról, hogy tudomásul veszik azokat az elvi következtetéseket, amelyeket az egyes kisebbségi csoportok jelentéseiből levontak. Ezekből a következtetésekből azok a megállapítások derülnek ki, hogy az államok nem rendezték a kisebbségi kérdést. A kisebbségek ügye olyan állapotban van, hogy állandó konfliktusok okozója.

A konferencia elhatározta, hogy november elsejéig kiadja erre vonatkozó jelentését. Élénk vita támadt a napirend 2. pontja körül, amely Briand európai államszövetségi memorandumával foglalkozott. Először *Ullitsch* Ottó lengyel felszőlézi német delegátus beszélt. *Ullitsch*, a lengyelországi németek képviselője a következőket mondotta:

— Ki kell jelentenem, hogy az európai kisebbségeknek nagy szerep jut Európa újjászervezésében. Kérdés azonban, mikor jön el az idő, hogy a Briand-elv Európában érvényesülhet, hogy az európai népek meg fogják érteni annak a szükségét, hogy a saját sorsukon csak önmaguk segíthetnek azzal, hogy összefogva, egységes akarattal kezdik el az újjászervezés munkáját. Ma azonban azt látjuk, hogy egyes országok nagy ellenállást fejtenek ki és mindenképen a szuverénitás elvének fenntartása mellett kardoskodnak. Legjobb bizonyítéka ennek

a magyar-kérdés, amely valahányszor felszínre kerül, mindig nagy nyugtalanságot vált ki az egyes európai államokból.

Utána *Kurcsinszky* esztországi orosz megbízott és *Esterich* spanyolországi katalán delegátus emelkedett szólásra. Ezeket követte *Szüllő* Géza dr., a csehszlovákiai magyarság kiküldöttje, aki általános érdeklődés közepette többek között ezeket mondotta:

— Visszaemlékezem arra az időre, amikor öt esztendővel ezelőtt először gyűltünk itt össze és megállapítottuk, hogy mi, kisebbségek 40 millió lelket reprezentálunk, vagyis oly számot, amely így egyszerűen is hatalmas számot jelent. Emlékszem arra, hogy akkor rosszakaratu bánásmódban részesítettek bennünket és a többségi államok sajtói perfid rágalmakat szórtak felénk, a nagyvilág közvéleménye pedig béke-zavaróknak nevezett minket. Azóta hosszú idő telt el és most azt látjuk, hogy a többségi államok állandóan foglalkoznak velünk. Különböző gyógyszereket akarnak adni azok az igazi orvosok, akik megértik, felfedezik bajainkat, de a titkos, ellenünk irányuló hatalmak még mindig szidalmakat árasztanak felénk, sőt szidalmaznak az orvosokat is, mert félnék az igazságtól.

— Különös, hogy a nagyvilág nem érti meg a kisebbségeket. A többség nem akarja, vagy nem tudja megérteni kisebbségi helyzetünket.

Pedig, amíg az államok a kisebbségekkel szembeni politikájukat meg nem változtatják és nem mondanak le a kisebbségi népek erőszakos asszimilálásáról, addig nem lesz elégedettség ezen a földön.

Ügyünk megoldására több módot keresnek. Hyen a Páneurópa gondolata, de ez csak okkult megoldás lenne, amely olyan, mint a ráolvasás és leplezi az elégedetlenséget. Páneurópa-hoz eljutni úgy lehet, ha eltörjük a fajok sajátosságait, a nemzeti lé-

tükre való emlékezést és az egyes államokat egymással való egyenlőségre emelik. Ezt az egyenlőséget azonban nem lehet elérni, mutatja a mai helyzet is. Az Európai Egyesült Államokban lehetséges lenne-e, hogy a népek egyetlen szellemet, egyetlen becsvágyat ismerjenek? Ez ellenkezik az emberi természettel, amelyet nem lehet ránterőszakolni.

— Nem lehet Európát nyelvileg, de politikailag sem esperanto alapon megváltani a páneurópai gondolattal. Ha kivesszük az emberekből az egyéni meggyőződés, akkor általános bolszevizmus lenne urrá. Azt vetik szemünkre, hogy a világ gyújtogatói vagyunk. Nekünk nem kötelességünk, hogy bókolijunk a nagyoknak, hanem ellenkezőleg, keményen kimondjuk a szót igazságunk tudatában.

Kijelenthetem, hogy amíg nem helyezkednek a többségek velünk szemben méltányossági alapokra, addig igenis elégedetlenek leszünk, mert csakis a béke jelenti a világ elégedettségét.

Newyork ünnepli az óceánrepülőket

NEW-YORK, szeptember 4. Costes és Bellonte francia repülők tiszteletére New-York városa bankettet adott. A banketten a francia repülők, Gronau német és sok amerikai repülő vett részt. New-York polgármestere mondott beszédet, amelyben hangoztatta azt, hogy egy asztalnál ülnek, franciák, németek és amerikaiak. Komoly jele a világbékének. Costes pilóta beszélt aztán, aki azt hang-

Házhelyeket osztottak ki ma délután Aradon

ARAD, szeptember 4. Aradváros nemrégiben szétosztotta az aradi igényjogosultak között azokat a házhelyeket, amelyek még rendelkezésre álltak. Köztisztviselők, hadiözegek és hadiárva, rokkantak, valamint leszerelt katonák kaptak ily módon házhelyet. A kiosztásra vonatkozó tablót felküldötték a minisztériumnak jóváhagyás végett s ma megérkezett Aradra a miniszteri hozzájárulás. Ennek alapján már 16 igényjogosultat iktattak a háztelek birtokába. A szétosztott házhelyek a tűzéraktanya mellett fekszenek és a ma délután négy órakor történt birtokbajelvezésen a város nevében, Muresan János főmérnök és Dirlea Vazul gazdasági tanácsos jelentek meg. Ma a következők között osztottak széjjel felket:

M o g a Romul dr. rendőrkezes, Grama Angel mérnök, Ungurean Lucia, a kereskedelmi leányiskola igazgatónője, Riscuta dr. ezredes, Dragan Mihály erdőmérnök, Ionescu Péter járásbíró, Dirlea János igazgatótanító, Olariu Demeter, a Munkásbiztosító Pénztár igazgatója, Georgescu Illés ezredes, Viski Pálné hadiözegegy, Dobrescu Constantin erdőmérnök, Figus István hadiözegegy, Filip Ágoston városi mérnök, Rafiori Szilveszter városi építész, dr. Faur Demeter ügyvéd.

Newyork ünnepli az óceánrepülőket

sulyozta, hogy a világ összes repülői egy családba tartoznak és hogy számukra országhatárok nem léteznek.

A „Kérdőjel” ma reggel Dallasba indult, hogy kísérletet tegyen Esterwood ezredes 5000 fontos díjának elnyerésére. Az óceán diadalmas hőseinek, Costesnek és Bellontenak, az előirt feltételek szerint, leszállás nélkül kell megtenniük az utat Dallasig.

Megkezdődnek az új Neptun-strand építési előmunkálatai

Egy-két napon belül hozzákezdenek a földmunkákhoz — Megérkezett az építés jóváhagyása — 21 millió 400.000 lejbe kerülnek az építkezések

ARAD, szeptember 4. Ma délután megérkeztek az aradi városházára az új strand jóváhagyott tervci. Körülbelül két hónappal ezelőtt terjesztették fel az új terveket, amelyek világvárosi nivóju, elegáns strandfürdő felépítését célozzák és a Legfelsőbb Műszaki Bizottság — mint azt annak idején megirtuk — teljes egészében jóváhagyta a tervezetet. A műszaki bizottságtól a belügyminisztériumhoz mentek át az iratok, amely az új strandfürdő költségvetését vizsgálta felül.

A költségvetés szerint az építkezések 21 millió 400.000 lejbe kerülnek.

Ezt is jóváhagyták és a temesvári kormányzó útján ma megérkeztek Aradra az akták.

Velcsov Géza dr. alpolgármester nyomában elrendelte, hogy a mérnöki hivatal kezdje meg a munkálatokat. Egy-két napon belül az előzetes földmunkák megkezdődnek, úgy, hogy kora tavasszal már sorra kerülhet az építkezés. A felépítés költségeire nézve kérdést intéztünk Velcsov Géza dr. alpolgármesterhez, aki a következőket mondotta:

— Már az idei költségvetésben öt millió lej szerepel az új strandfürdő céljaira.

A jövő évben is a lehetőséghez képest nagyobb összeget veszünk fel, mert a közönség érdekében azt akarjuk, hogy mielőbb felépüljön az új strandfürdő. Eddig még nem döntöttük el, hogy nyilvános árlejtést írunk-e ki a munkálatokra, vagy pedig a város saját zrsiben végzi el az építkezéseket. Mindkét megoldás mellett külön érvek szólnak. A saját zrsi mellett az az érv szól, hogy olcsóbban tudjuk a munkálatokat keresztül vinni, a munka kiadása mellett pedig az, hogy csökkentjük a munkanélküliséget. A város vezetősége hamarosan dönteni fog ebben a kérdésben is.

A munkálatok technikai keresztülvitelére nézve beszélgetést folytattunk Muresan János városi főmérnökkel, aki a következő felvilágosításokat adta:

— A földmunkálatokat könnyen el lehet

végezni az őszi és téli szezonban. Amennyiben nyilvános árlejtést ír ki a város az építkezésekre, úgy a kiírásnak legkésőbb novemberben meg kell történnie, hogy márciusban megkezdhessék a munkát.

Ha rendben megy minden, úgy május végére már készen áll az új strandfürdő.

Ezek szerint néhány napon belül megkezdődnek az előzetes munkálatok. A város közönsége csak örömmel fogadhatja az újítást, mert évek óta hangzik panasz amiatt, hogy a Neptun-fürdő nem elég nagy a közönség befogadására és hogy a berendezése elavult. Nem bizonyult azonban érdemesnek a renoválás, mert a város már évek óta akarja felépíteni az új fürdőt. A megvalósulás elé különböző akadályok gördültek és így csak most sikerült a realizálás stádiumába vinni a terveket. Remélhetőleg nem merülnek fel újabb akadályok és Arad közönsége a jövő nyarat már az újonnan felépített, kényelmes, modern strandfürdőben töltheti el.

Az aradi mozók mai műsora

CENTRAL: A nagy rendező Korda Sándor hatalmas hangosfilm drámája. EGY SZERELMES ÉJSZAKÁÉRT. Főszereplők: Billie Dove és Lukács Pál. Pótműsor: Vincent Lopez. Amerika leg-elegánsabb jazz-bandje. Előadások kezdete 5, 7 és egyneked 10-kor. Kezdekör az ajtók bezáratnak.

SELECT: 5, és 7 órakor.

MODERN: (Marosparti nyári mozgó) egyneked 10 órakor. Premier. Mihail Sadoveanu, a kiváló román író műve nyomán, AZ ELSODORT MALOM. Dráma. Főszerepekben: Marcella Albani és Werner Fütterer.

ELITE: 5 7 és egyneked 10 órakor. Új műsor. ALTONA GYÖNGYE. Dráma Főszerepekben: Jenny Jugo és Willy Fritsch.

GRADISTE: 7 és 9 órakor. Új műsor. KELETI MENYASSZONY. Nagyhátású dráma. Főszerepekben: Georges Carpentier és Henry Krauss.

HIREK

Kifestett és manikürözött fiatalember segélyt kért a várostól

ARAD, szeptember 4. Ma délelőtt érdekes jelenet játszódott le az aradi városháza polgármesteri hivatalában. A déli órákban egy vasutasegyenruhába öltözött 22—25 év körüli fiatalember kért bebocsátást Velcsov Géza dr. alpolgármesterhez. Velcsov dr. fogadta a fiatalembert, aki két mankóval járt és láthatóan nyomorék volt és aki elmondta, hogy regátbéli vasutas és egy vasúti szerencsétlenség alkalmával lett nyomorék. Segélyt kért a várostól és állítása igazolására felmutatta a miniszteri rendeletet, amely megengedte, hogy gyűjtsön a maga számára. Az alpolgármester már készült kiutalni a segélyt, amikor tekintete a fiatalember kezét érte. Nyomban rákiáltott:

— Kérem, vegye tudomásul, hogy nem kaphat segélyt és azt sem engedem meg, hogy Arad város területén gyűjtsön magának.

— Miért? — kérdezte a vasutas.

— Mert az, aki segélyt kér — válaszolta szigorúan az alpolgármester — szegény ember kell, hogy legyen. Nem lehet azonban kifestett és ki-manikürözött körmökkel segélyt gyűjteni. Sajnálom, de nem adok.

— Kérem, ez a magánügyem — felelte ingerülten a vasutas.

— Az pedig, hogy akarok-e adni, vagy nem, az én magánügyem. Aradon csak ki nem manikürözött körmű egyének kaphatnak segélyt — fejezte be a vitát Velcsov dr. és ezzel kiutasította a fiatalembert.

— **Időprognózis.** Jobbára derült idő várható, lassu hőemelkedéssel.

— **Maniu Szilágyosomlyón.** Bucurestiből jelentik: Maniu Gyula miniszterelnök pénteken Szilágyosomlyóra utazik, ahol Barnutiú Simon szobát leplezik le.

— **Vita a békekongresszuson.** Ostendéből jelentik: A tizedik nemzetközi békekongresszus politikai bizottságának mai ülésén heves vita indult meg a békeszerződés revíziója körül. A vita folyamán a magyar, olasz és bolgár delegátusok a revízió mellett nyilatkoztak.

Szentgyörgyi Emil

női divatterjesztő

külföldi (párisi-bécsi) bevásárlási utjáról hazatérve, készséggel ad felvilágosítást a divatról és mutatja be vételkötelezettség nélkül az **össz divatújdonságokat.**
ARAD NEUMANPALOTA.

— **Magyarország és a hadkötelezettség.** Budapestről jelentik: Egyes külföldi lapok jelentései szerint Magyarország memorandumot készül beadni a Népszövetséghez arravonatkozólag, hogy engedjék meg újra Magyarország védkötelezettségét. Ezügyben Gömbös Gyula hadügyminiszter kijelentette, hogy a magyar kormány csupán tapogatózott a nagyhatalmakkal, de memorandum beadására nem készül. A kormány puhatolódzását az tette aktuálissá, hogy a zsoldos hadsereg fenntartása meghaladja Magyarország erejét.

— **Két angol ezredes Temesváron.** Temesvárról jelentik: A direktorátushoz távirat érkezett, amely közli, hogy lord Monson és Powel angol ezredesek, akik tanulmányuton vannak Romániában, ellátogatnak Temesvárra is. Az angol vendégeket Grigore Jon képviselő fogja bánáti utjukon elkísérni.

— **Letti vendégek Budapesten.** Budapestről jelentik: Ma délután 16 óra 9 perckor Indans lett alezredes két társával repülőgépen a mátyásföldi repülőterre érkezett. Fogadtatásukra a honvédelmi minisztérium képviselőjében Schiller vezérkarj ezredes, a kereskedelemügyi minisztérium megbízásából vitéz dr. Rákosi György, légügyi hivatali főnök és Sudnay Emil lett főkonzal jelentek meg. Ma este a légügyi hivatal vacsorát ad tisztelőknek a Gellérthézen. A vendégek holnap folytatják utjukat Belgrád felé.

Oprea volt vezérigazgató ártatlanságát hangoztatja

a kolozsvári vizsgálóbíró előtt — Tiltakozik a gyilkossági kísérlet vádjá ellen — Nem akart rálőni a bíróra, hanem azért vette elő revolverét, hogy öngyilkos legyen

KOLOZSVÁR, szeptember 4. Dunca vizsgálóbíró kihallgatta Oprea Jánost. A volt vezérigazgató ártatlannak mondta magát a Timisiana bukása ügyében és tiltakozott a gyilkossági kísérlet vádjá ellen is. Azt állította, hogy a letartóztatási végzés kihirdetése annyira felizgatta, hogy nem tudta, mit cselekszik. Ebben a lelkiállapotban itta ki a mérget, majd azért vette elő revolverét, hogy öngyilkos le-

gyen. Távol állt tőle az a szándék, hogy a bírakra lőjön.

Arzenovici és Mérő is ártatlanságukat hangoztatták és kijelentették, hogy nem vonhatók felelősségre a történetekért. A kolozsvári vizsgálóbíró, az eddigi jelentésekkel ellentétben, szeptember 11-én fog dönteni a letartóztatásban lévő igazgatók további sorsáról.

Az A 2. jelzésű osztrák repülőgép megtalálta az eltűnt A 3. roncsait

Egy osztrák pilóta halálos katasztrófája

BÉCS, szeptember 4. Az osztrák főváros lakosságát három nap óta izgalomban tartja az „A 3” nevű személyszállító repülőgép eltűnése. A gépet Stoisanovic kapitány vezette és ez alkalommal nem vitt magával utasokat, csupán postát szállított. Három nap elteltével ma délután nyomára akadnak az eltűnt repülőgépnek. Az „A 2” jelzésű, Mader pilóta által vezetett repülőgép az „A 3” után kutatott és a

Krottenkopf-hegycsoport lejtőjén, Garmisch-Partenkirchen közelében, ezerkétszáz méter magasságban felfedezte az „A 3” roncsait. A gép szerencsétlen pilótájával valószínűleg viharba került és lezuhant. A gép roncsai szinte hozzáférhetetlen helyen vannak és minden valószínűség szerint a romok mellett fekszik a pilóta holtteste is. A tiroli tartományi kormány mentőexpedíciót küldött ki a nehezen hozzáférhető repülőgép roncsaihoz.

— **Előkelő sztambuliak — Moszkva kémei.** Londonból jelentik: A Times sztambuli jelentése szerint Sztambulban harminc intellektuelt tartóztattak le, akikről kiderült, hogy szoros összeköttetést tartanak fenn Moszkvával.

— **Ujabb külföldi kölcsönt keres Románia.** Bucurestiből jelentik: Diplomáciai körök értesülése szerint Románia újabb külföldi kölcsönt keres, a melynek megszerzéséhez Károly király is hozzájárult. A kölcsön ügyében Titulescu nagy propagandát fejt ki és ha azt Románia megkapja, ugy első sorban a mezőgazdasági helyzet konszolidálására fordítja.

— **A temesvári árutözsde alakuló ülése.** Temesvárról jelentik: A temesvári árutözsde tegnap tartotta alakuló ülését. Rothbart Jakab elnökle mellett, aki az ideiglenes bizottság elnöke volt. Miután Rothbart letette ideiglenes mandátumát, Dobrovicéanu Stamate, a Banca Nationala itteni fiókjának elnöke foglalta el helyét, majd megkezdődtek a választások. A gyűlés elnököt és két alelnököt választott. Elnök lett egyhangúlag Totis Rezső belga konzul, a Gyapjúipar r.-t. vezérigazgatója, alelnökök: Kun Richard és Brebenar Vazul. A választások megejtése után Totis Rezső indítványozta egy gyapjú-tözsde felállítását, amit a gyűlés magáévá tett.

— **A múlt hónapban egymillió 300.000 lejt vettek be az aradi mozik.** A városi mozik ma kimutatást terjesztettek a polgármesteri hivatal elé. Eszerint a mozik augusztus hónapban 1 millió 300 ezer lejt bruttó bevételt mutatnak ki, amiből 40—50 százalék számítható tiszta nyereségnek.

— **Váltót hamított egy aradmegyei parasz-asszony.** A szabadhelyi csendőrség ma előállította és az aradi ügyészre kísérte be Stail Katalin szabadhelyi asszonyt, aki 60.000 lejt értékű váltót hamított Lovita Vasile szabadhelyi lakos nevére, a váltókat értékesítette és a pénzt felvette.

— **Kémkedési botrány Szófiában.** Szófiából jelentik: A bolgár főváros lakosságát rejtélyes kettős öngyilkosság tartja izgalomban. Pólsy ezredes és Alexijey kapitány, az ezredes adjutánsa, tegnap öngyilkosságot követett el, amelynek részletéről semmi sem szivárgott ki. Ugyancsak öngyilkosságot akart elkövetni egy hadnagy is, akit éppen abban a pillanatban tartóztattak le, amikor maga ellen fordította fegyverét. Azt hiszik, hogy az öngyilkosságok egy leleplezett kémkedéssel állanak összefüggésben.

— **Négyszáz éves a mezőturi gimnázium.** Budapestről jelentik: Mezőtur főgimnáziuma a napokban ünnepli fennállásának négyszázadik évfordulóját és ez alkalommal a kultusz-kormány országos ünnepéllvé avatja ezt a ritka jubileumot.

Beretvás Lola halála

BUDAPEST, szeptember 4. Annakidején igen nagy feltűnést keltett Beretvás Lola korai és tragikus halála. Szinte rokonok és hozzátartozók nélkül halt meg Beretvás Lola, aki rokonai közül főleg a Polnay-család egy-két tagjával tartott fenn rokoni kapcsolatot. Ugy látszik, ezt akarta meghálálni Beretvás Lola akkor, amidőn vagyonát Polnay Péterre, Polnay Jenő vezérigazgató fiára hagyta. Polnay Péter körülbelül 300.000 pengőhöz jut Beretvás Lola végrendekezése folytán.

Itt említjük meg, hogy Polnay Jenő kisebbik leánya férjhez ment egy portugál milliómoshoz, akinek villája van Párisban. Lisszabonban és vagy 30 mozgószínháza Európában. Az ismerkedés Biarritzban történt a fiatalok között, akik most érkeztek vissza Lisszabonba, ahol gyönyörűen berendezett tíz szobás villa várta őket.

— **Ékszeriopás Temesváron.** Temesvárról jelentik: Goldmann Simon Lloyd-sori ékszerész feljelentést tett a rendőrségen, hogy egy 4 ezer lejt értékű karkötő-órát, amely javítás céljából volt nála, ismeretlen tettes ellopta. Érdekes, hogy ez már a második lopás rövid idő alatt üzletében, mert nemrég egy átalakítás céljából kapott brost loptak el az ékszerésztől.

— **Nem akarják Amerikába szállítani a chicagói banditát:** Brémából jelentik: Egyetlen Oceanjáró hajóstársaság sem vállalkozik arra, hogy Diamontot, a hírhedt amerikai banditát hajóján New-Yorkba szállítsa. Amerikában emiatt a hatóságok tanácsstalanul állnak és nem tudják, hogy az elfogott haramiát milyen uton szállítsák haza, hogy a büntető hatóságok elé állíthassák.

— **Repülőgépet lőttek ki a Bremenből.** New-Yorkból jelentik: A Bremen gőzös, amikor 1100 kilométernyire volt az amerikai partoktól, egy repülőgépet lőttek ki katonaképzőgéppel. Ez a kísérlet arra irányult, hogy ilyen módon rendszeresítsék a posta gyorsabb szállítását. A kísérlet fényesen bevált, amennyiben a postát tizenöt órával hamarabb kézbesítették, mint rendesen.

— **A Szeretetház kertjének mulatságának rendező-bizottsága ez uton kéri a felajánlott ételneműket** vasárnap délelőtt — lehetőleg legkésőbb 11 óráig — a zsidó iskolába a hölgy-bizottsághoz eljuttatni.

— **Jó kedély a jó munka titka,** erre már rég rájöttek a Garabonciás kiűnő élelapon olvasói. Vegye meg a legújabb számát 8 lejért vagy fizessen elő félévre csekély 100 lejtel, mert ezzel egyúttal adakozik a borsai tűzkárosultak javára. Minden városban kapható. Kiadó-hivatal Cluj, Str. Saguna 8.

A trafikoksisasszony szerencséje

NEWYORK, szeptember 4. Néhány hónappal ezelőtt hatalmas autó állt meg Vincent Sheanon newyorki szivar- és cigarettagyáros irodája előtt. A portás mély meghajlással fogadta.

— Mister Vincent Sheanon van itt?

— Igen.

— Telefonáljon fel, kérem, hogy Eugen Brewster óhajt vele beszélni. Az ügy sürgős.

Néhány perc múlva Brewster már a gyáros dolgozószobájában ült.

— Mivel lehetek szolgálatára? — kérdezte a gyáros látogatóját.

Brewster egy kis cédulát vett vett elő. A gyáros reklámja volt, amelyről bájos fiatal leány képe mosolyog le.

— Nem volna olyan szíves megmondani, hogy a rajzoló ezt az arcot elő modell után festette-e, vagy pedig csak elképzelte?

A gyáros csodálkozva nézett Brewsterre.

— Ez volt az a fontos ügy?

— Igen, Szíveskedjék előbb kérdéseimre válaszolni és azután majd én is többet mondom.

A gyáros ismerte Brewstert, New-York egyik legnagyobb könyvkiadó vállalatának vezetőjét és tulajdonosát, azért tehát udvariasan megadta a kért felvilágosítást.

— Abban a helyzetben vagyok, hogy megjelölő választ tudok adni. A reklámon látható arc modellje el egyik fióklakatomban elárúsított. Szabad most már tudnom, hogy miért érdekelte a dolog?

— Megmondom — felelte Brewster. — Szerelmes vagyok ebbe a képbe és ha az eredetije is ilyen akkor a kisasszonyt feleségül fogom venni.

Néhány perc múlva az autó már gyors iramban száguldott végig a széles utakon és a Lincoln Avenu egyik üzlete előtt állt meg. Brewster belépett és az első pillanatban meglátta Corlis Palmert. Sheanon gyáros nem túlzott: az eredeti szebb, bájosabb volt, mint a róla készült kép. — Brewster egy ideig elragadtatással nézte a fiatal leányt azután udvariasan megemelte kalapját és így szólt:

— Kedves kisasszony, legyen olyan szíves mondja meg nekem, hogy szüleimél lakik-e és hol találhatom őket?

— A szüleimet? — csodálkozott Corlis.

— Nagyon fontos ügyben óhajtának velük beszélni.

— Szabad tudnom, miről van szó?

— Miért ne. Megkérni akarom tőlük a kezét.

— Szülem nem alkalmas méltumok az ilyen farsangi tréfákra. Én pedig legkevésbé.

A bájos elárúsító az arcaival azonban — ugy látszik — a gyárosnak sikerült elhárítania, mert nem sokára az autó már a nem messze levő Brook Avenu mellett levő 143-ik uca egyik háza előtt állt meg. Itt laknak Corlis Palmer szülei.

És ezentúl Brewster állandó vendége volt a leány szüleinek.

— Mihelyt a változóróm eldől, elárhöz vezetem Corlist — jelentette ki a gyáros.

Brewster ugyanis nem titkolta, hogy házas ember és hogy felesége a válópör ok akadályokat gördít.

— Fogas ügyvédje van. Nem tudom: mit terveznek.

Csakhamar megtudta. Az ügyvéd Eugen Brewster felesége nevében kártérítési pört adott be — Corlis Palmer, a szép trafikoslány ellen, mert ő az oka, hogy férje szerelme elfordult tőle.

Brewster felkereste az ügyvédet és kijelentette, hogy feleségének fényes megélhetést biztosít, ha a válásba beleegyeznek. Az asszony azonban ezzel nem elégedett meg. Corlis Palmer megbüntetését, erkölcsi megbélyegzését akarta és kijelentette, hogy nem adja beleegyezését az elválásba.

Brewster azonban nem tárgyalott. A kártérítési pör vezetésével, illetve Corlis Palmer védelmével New-York legismertebb és legbefolyásosabb ügyvédjét bízta meg.

Az egész metropolis kíváncsiságát felcsigázta a válópör tárgyalása. Már hetekkel előbb ostromolták a bíróságot a heléptijegyekért. A szenzáció azonban elmaradt. Az ellenfelek megegyeztek. — Brewster félmillió dollárt fizetett feleségének, aki ezután visszavonta panaszát és beleegyezett a válásba.

New-York új szenzációra készül: Eugen Brewster és a szegény trafikoksisasszony fényes esküvőjére.

Elrendelték a Lomási két, őrizetben lévő tisztviselőjének szabadlábrahelyezését

A tisztviselők védője kauciót ajánlott fel — A törvényszék megsemmisítette a vizsgálóbíró döntését — Káldor Béla vizsgálói fogságát harminc nappal meghosszabbították — Böhm Lajos ügyében holnap döntenek

ARAD, szeptember 4. Néhány nappal ezelőtt dr. Raicu Aurél, a Lomási Erdőipar két vizsgálói fogságban lévő tisztviselőjének védője beadvánnyal fordult Herb János vizsgálóbíróhoz, amelyben Káldor Béla és Böhm Lajos szabadlábra helyezését kérte. A beadvány megfelelő kauciót ajánlott fel a két tisztviselő szabadlábra helyezése esetén. Herb vizsgálóbíró tegnap hozta meg ez ügyben határozatát, a mely ugy Káldor Béla főkönyvelőre, mint Böhm Lajos könyvelőre kedvező volt, amennyiben

150 ezer lej kaució ellenében elrendelte szabadlábrahelyezésüket.

Vulpe Constantin főügyész megfelebezte a vizsgálóbíró határozatát a törvényszékhez. Azonban ettől eltekintve, ma járt le Káldor és Böhm harmincnapos vizsgálói fogsága, ennek folytán a törvényszék Ficker—Sulutu-tanácsa ma ismét foglalkozott Káldor Béla ügyével.

Ma délben tárgyalta a törvényszék Káldor Béla szabadlábra helyezése ügyét. A vádhatóságot maga Vulpe Constantin főügyész képviselte. A tárgyalás megnyitása után a főügyész ismertette a vád anyagát és azokat az okokat, amelyeknél fogva Káldor Béla további fogvatartását szükségesnek tartja. Ezután Raicu Aurél dr., Káldor védője majd egyórás beszédben foglalkozott Káldor Béla ügyével. Megállapította, hogy

Káldor főkönyvelői minőségében semmi olyat nem követett el, amelyért bünvádi felelősséggel tartozna.

Hivatkozott arra, hogy csak a folyó évben életbelépett törvény bünteti fogházzal a jövedékkihágásokat és még abban az esetben is, ha a jövedékkihágás fenforogna, visszamenő hatállyal csak akkor lehetne büntetni, ha azt 1931-ben követték volna el és ebben Káldor Béla részé lenne.

Vulpe Constantin főügyész reflektál ezután Raicu Aurél dr. beszédére, kifejti, hogy éppen a jelenleg érvényben lévő törvény értelmében Káldor Béla visszamenőleges hatállyal is bünvádi felelősséggel tartozik.

A bíróság éppen határozathozatalra akar visszavonulni, amikor Raicu Aurél védő bejelenti, hogy a Lomási Erdőipar táviratot kapott a pénzügyminiszteriumtól, mely szerint a pénzügyigazgatóság jegyzőkönyvét megsemmisítették, ennek folytán az egész eljárás semmis.

A Ficker-tanács ezután határozathozatalra vonult vissza. Rövid tanácskozás után a bíróság úgy határozott, hogy Káldor Béla vizsgálói fogságát egy hónappal meghosszabbítja. Raicu Aurél dr. a törvényszék határozatát megfelebezte az ítélőtáblához. Böhm szabadlábra helyezése ügyét holnap tárgyalja az aradi törvényszék.

Idegen állampolgárok csak akkor vállalhatnak munkát, ha munkakönyvük van

A tartózkodási engedélyeket október 1-ig meghosszabbították — Megfelelő a revíziós bizottság döntése — Aradon a legtöbb kérvényezőnek megadták a tartózkodási engedélyt

ARAD, szeptember 4. Az aradi munkaügyi felügyelőségen nagy munka folyik az idegen-revizióval foglalkozó bizottság idei működésének befejezésével. Most állítják össze a bizottság munkájának eredményéről szóló tablót és csak e hét végén, vagy a jövő hét elején lehet megállapítani, hogy Aradon és Aradmegyében hány idegen kapott továbbra is tartózkodási engedélyt. Az eddigi tartózkodási engedélyek hatályát, amely szeptember 1-ig szólt, a minisztérium október 1-ig hosszabbította meg, hogy ezen idő alatt be lehessen fejezni a megkezdett munkálatokat. A munkaügyi felügyelőség az idegenrevíziós munkálatokkal kapcsolatosan felkéri a következő idegeneket, adják be fényképüket a felügyelőséghez: Abdullah Casim, Almay Olivér, Angeloff Mihály, Bonisch Erzsébet, Bock Herman, Babikián Minias, Cristó Péter, Ciotoff Athanaz, Ciotoff Iván, Crisan Péter, Cristea Sidonia és Cuban József.

A bizottság a legtöbb idegen állampolgárnak megadta a tartózkodási engedélyt, azonban kétféle munkakönyvet adott ki számukra. Az alkalmazott minőségben lévők barna, míg a munkaadók vörös bekötési táblájú munkakönyveket kaptak.

A munkakönyveket a napokban kézbesítik ki az idegen állampolgároknak. A munkaügyi felügyelőségen már megkezdtek annak az ellenőrzését, hogy az idegen állampolgároknak kérvényeikben említett adatai megfelelnek-e a valóságnak?

Most már a törvény értelmében az idegen állampolgároknak, akik Romániában óhajtják mesterségüket folytatni, a hatóság által kibocsájtott munkakönyvekkel kell ellátva lenniük. Ezek vagy alkalmazottak, munkások, vagy pedig munkaadók. Ezek az idegen állampolgárok csak akkor üzhetnek mesterségüket Romániában, ha munkakönyvük van. Következésképpen akiknek nincsen munkakönyvük, azok mesterségüket nem gyakorolhatják.

Azoknak az idegen állampolgároknak, akik mesterségüket óhajtják folytatni, ezügyben kérvényt kell benyújtaniuk az aradi munkaügyi felügyelőséghez, amelyben ki kell hangsúlyozniuk azt is, hogy mesterségüket alkalmazotti, vagy munkaadói minőségben kívánják-e folytatni? Azok az idegen állampolgárok, akiknek kérelmét visszautasították, a bizottság határozata ellen felelőbe lehetnek. A felelőbeadás a munkaügyi inspektorátus útján a minisztériumhoz címzendők. Senki sem fordulhat közvetlenül a minisztériumhoz. Azoknak kérvényét, akik a figyelmeztetések dacára is közvetlenül a minisztériumhoz fordulnak, érdemi tárgyalás nélkül elutasítják.

A törvény nagyon szigorúan bünteti azokat, akik ezeket a rendelkezéseket megszegik. Így azokat, akik munkakönyv nélkül helyezkednek el, ötezertől—huszezer lejig terjedő bírsággal sújthatják. Akinek alkalmaztatási helyzetében változás állott be, köteles ezt a munkaügyi inspektorátusnak bejelenteni. Az idegen állampolgár csak ott vállalhat munkát, ahová a munkakönyve szól. Tehát az idegen állampolgár anélkül, hogy a változást nem jelentette volna be a munkaügyi inspektorátusnak, állást nem cserélhet.

Chisinauban tegnap elfogták egy szovjetkémeket

Bucurestiből jelentik: A chisinaui sziguranca tegnap letartóztatta Palace szállóbeli lakásán Petrolszky hirhéd szovjetkémeket, akiről kiderült, hogy a chisinaui szovjet kémkedési központ vezetője volt. A lakásán tartott házkutatás alkalmával nagyfontosságú iratokat találtak, többek között a tiraszpoli GPU utasításait, amely a hadgyakorlatokkal kapcsolatban katonai titkok megszerzését rendelte el Petrolszkynak. Az utasítás több személy nevét sorolja fel arra az esetre, ha Petrolszkynak nem sikerül megszerezni a kívánt katonai titkokat. A szenzációs kémkedési ügyben tovább folyik a vizsgálat.

LEGUJABB.

Óriási orkán Amerikában

Háromszáz halott, kilencszáz sebesült

NEW-YORK, szeptember 4. A lapok jelentései szerint, San Domingóban óriási orkán pusztított, amely hidakat sodort el, házakat döntött össze, dróttalan állomásokat semmisített meg, úgy, hogy a város teljesen el van zárva a világtól. Kiszivárgott hírek szerint, a

katasztrófiának háromszáz halottja és kilencszáz sebesültje van.

A szél sebessége 135 kilométer volt óránként. A tornado Haiti irányába vonult és Cubát veszélyezteti.

Repülőkatasztrófa hat halottal és számos sebesülttel

Lezuhant egy házra egy katonai repülőgép, amely porráégett és felgyújtotta az épületet — A gép négy utasa meghalt — A házban ketten meghaltak és sokan megsebesültek

VARSO, szeptember 4. Csütörtökön borzalmas repülő-szerencsétlenség történt Varsó egyik külvárosában. Egy Breguet-rendszerű repülőgép néhány pilóta-növendékkel felszállt és a város felett gyakorlatozott. Időközben a repülőgép vezetője észrevette, hogy a motor kihagy és enni kezdett le akart ereszkedni. Leszállás közben a repülőgép lezuhant egy kétemeletes házra és leszakította a ház fölött elhúzódó villamosvezeték, minnek következtében rövidzárlat támadt.

A következő pillanatban pedig felrobbant a repülőgép motorja is és úgy a gép, mint a ház percek alatt lángborult.

A katasztrófa hírére kivonultak a mentők és a tüzoltók is, de sem a gépet, sem pedig az égő házat nem tudták megmenteni.

A repülőgép négy utasa porrá égett és két halottja volt a házban keletkezett tüzvésznek, amelynél számos sebesülés is történt.

A béna világbajnok háromkerekű kocsiján Aradra érkezett

A világhírű atléta karrierjét egy srampell vágta ketté — Romániában kétszer is kirabolták a nyomorék világbajrót

ARAD, szeptember 4. Két különös világbajrót érkezett Aradra. Ez a két világbajrót furcsább és érdekesebb, mint azok, akik vastag talpu poros, szeges cipőkkel csörtetnek végig a városban.

A világbajrót bevonulása sem történt mindennapi formában. *Keresztes-Kreiner* István — így hívják az egyiket — egy érdekes szerkezetű háromkerekű kocsin ült. Cézár, — ez a másik világbajrót neve — hollandi rendőrkutya, amely a kocsi elé van fogva és ha gazdája kifárad a hajtásban, ő veszi át a „lóerő” szerepét.

Keresztes-Kreiner ezelőtt 52 esztendővel Bánát egyik kisközségében, a temesmegyei Csávosban született. Cézár pedig 12 évvel ezelőtt az Amstel menti metropolisban, Amsterdamban látta meg a napvilágot. A két világbajrót régi ismerőse Aradnak. Ezelőtt három évvel jöttek először Aradra. Akkor még Keresztes-Kreiner szebb jövőt remélt és bizakodóan beszélt az egész utjáról. Ma azonban le-történ, fáradtan, révedező, megtört fényű szemekkel maga elé tekintve beszél, amikor a világbajrót utjáról esik szó.

Ezelőtt tizenhat esztendővel derék szép szál ember volt Keresztes-Kreiner. Egykor a európai sportkörök Kreiner II.-nek nevezték a csávos magyar család — Keresztes — gyermekét, aki Németországban vette fel a német hangzású nevet. Kreiner II. ez a név fogalom volt az 1900. évek táján mindenütt, ahol Európában a sportot ismerték. 1900-ban Európa tornász bajnoki versenyen Berlinben megszerezte az „Európa-bajnok” címet. 1903-ban Nürnbergben 144 kilóval a súlyemelés 139 kilogrammos világrekordját adta át a mult. 1905-ben Genfben uszásban lett Európa bajnoka. Nevéhez még számos sportsiker fűződik, amire annakidején mindenki felfigyelt, akit a sport érdekel.

Keresztes-Kreiner bámulatos képességeivel mindenütt diadalt aratott és ahol járt, ott csak learatott babértarló maradt utána. Ezt a nagy babérhullást és diadalutatót a szörnyű világégés: 1914. állította meg. Keresztes-Kreiner, mint mérnököt — ez volt a foglalkozása — a műszaki csapatokba osztották be. 1915-ig vakmerő bravurjaival hallatott magáról. Akkor valahol a volhyniai vérmezőkön őt is utólérte a sors. Megsebesült. Nyomorék lett. Egy boldog muszka-srampel Keresztes-Kreiner fő-

Keresztes-Kreiner István, Cézár kutyájával már hét év óta járja a világot

hadnagy mellett robbant fel. Aléltan, összeroncsoltan vitték a kötözőhelyre. Ott az orvosok megállapították, hogy gerince, két lába és alteste összeroncsolódott. Kórházba vitték.

Egy évig ápolták az egykori európai híri sporteinbert. Azután azt mondták, megvan gyógyulva és mehet. „Meg volt gyógyulva”, csak a lábait nem tudta többé használni és nyomorék gerince örök fekvésre, vagy ülésre kényszerítette.

Amsterdamba került és ott egy műszaki vállalat alkalmazottja lett. Sebesülése adta neki az ötletet, hogy az eddiginél sokkal praktikusabb „rokkant-kocsit” készítsen, amellyel akár tizenhat kilométert is megtehet óránként. Ő maga vállalkozott arra, hogy a kocsinak propagandát csinál. Még pedig úgy, hogy egy ilyen gyártmányú kocsin bejárja a világot. A cég adott neki egy kocsit és némi pénzt és ha a kocsi sérülés nélkül kerül vissza Amsterdamba tíz év után, akkor egy olyan összeget fog kapni, hogy abból élete végéig nyugodtan él.

Három év előtt, négy évi ut után, Norvégián, Svédországon, Finnországon, Franciaországon, Németországon, Olaszországon, Sváj-

Megölték az öreg kisbirót, mert szerelmes volt

Egy 73 éves öregember tragédiája — Véres dráma egy temesmegyei községben

TEMESVÁR, szeptember 4. A törvényszék tegnap vont felelősségre Cicortas Julia fibisi asszonyt, aki az elmúlt év decemberében egyetlen baltacsapással megölte Cobilas János fibisi kisbirót. Az asszonyt, akinek két gyermeke van és férje évek óta Amerikában él, a 73 éves kisbiró hosszú időn keresztül szerelmével ostromolta, de mindig visszautasításra talált. Amikor látta, hogy nem ér célt, az asszony férjének leveleit visszatartotta, sőt azt írta neki, hogy ne is térjen vissza Amerikából, mert felesége hűtlen lett hozzá. Az elmúlt év decemberében, késő éjszaka bekopogtatott az asszony ablakán és ismét szerelmi ajánlatot tett neki.

Az öreg ember tolokodása annyira felbőszítette az asszonyt, hogy baltát ragadott és a szerelmes szívű kisbirót egyetlen csapással le-

A Saja gyógytej hatása!

Dus vitamintartalmánál fogva a Saja tejet ellenálló képességét mindenkor ellen okozza, tehát a Saja tejet a legjobb bevált ital betegnek és egészségesnek részére.

Az Saja tejet a legjobb bevált farmaceutikus gyógyászati tuberkulózis, gyomor- és bélmegbetegedéseknek, Csontteremtő szer gyermekek részére. Egyedül, teljesen aralmatlan tápszer lázas betegek részére, mert a Sajanak lazecillapító és hűtő hatása van. Hűtőhatású piros feliratu Sajanak használjunk: felnőtteknek napi 3 üveg, gyermekeknek napi 1-2 üveg egy hét alatt mutatkozik hatása. Kapható: minden jobb üzletben, csemegé- és tejüzletben. — Viszonteladónak a Saja vezetői Aradon, Str. Ghilba Birta 30. szán.

con. Ausztrián és Magyarországon keresztül ért Romániába.

Ekkor még ép volt a kocsi és Keresztes-Kreiner remélte, hogy végig tudja vele járni a világot. Azóta újabb három év telt el és ő ismét visszajött Cézárral, a hűséges kutyával együtt. A kocsi azonban megrongálódott, tehát most már nincs kilátás arra, hogy megkapja a szerződésben megjelölt összeget. Keresztes-Kreiner most már, ahogy ő mondja, „saját szakállára” folytatja az utat és „anziksz” kártyák árusításából él. Az újabb három év alatt maga mögött hagyta Lengyelországot, Litvániát, Lettországot, Esztországot, Törökországot, Bulgáriát, Jugoszláviát és megint eljött Romániába.

Ahogy meséli, sehol a világon eddig nem voltak kellemetlenségei. Kinek is volna szive bántani egy nyomorékot, akinek erejét, épségét és karrierjét a borzalmas vérfürdő törte derékba. Állítása szerint azonban az utóbbi időben mégis akadtak olyan elvetemedett gazemberek, akik megkárosították. Előbb Tecuci mellett fosztották ki, azután Botosani környékén vették el tőle a lelketlen gazemberek az összekuporgatott kis pénzét. Nemcsak a pénzt rabolták el, hanem megfosztották világbajrót utján összegyűjtött értékeitől is, ami az utonállók számára nem jelentettek semmit, neki pedig vagyont értek.

A nyomorék világbajnok azonban nem tudta volna egyedül megtenni az utat. Magával vitte hűséges kutyáját, a példásan kioktatott Cézárt, Együtt utaznak hét éve, — télen, nyáron. Ha a béna világbajnok kifárad, Cézár húzza a kocsit, ha pedig neki van szüksége pihenésre, akkor Keresztes-Kreiner mozgatja a kocsi hajtóját. Így tették meg a hatalmas utat — Európán keresztül-kasul. Ha az egykori világbajnok, a világéges nyomorékja, kutyájáról, az okos Cézárról beszél, fáradt szemébe könny szökik és szeretettel nyugtatja kezét annak fején és az ilyenkor hűséges megértéssel és meleg nézéssel simul gazdájához — a béna világbajnokhoz. **Fekete János.**

MENNYI BOSSZUSÁG VAN A LAKÁSKERESÉSSEL! Miért? Mert senki sem írja meg pontosan, milyen lakást akar kiadni, vagy hány szobát? Fárdjon kiadóhivatalunkba, mi olyan hirdetést állítunk össze Önnek, hogy csak az keresi fel, akinek az Ön lakása tényleg megfelel és csak az ajánlja Önnek a lakását, akinek az Ön részére valóban megfelelő lakása van.

Kerti mulatság

a Zsidó Szeretotház és Tanoncotthon javára **szeptember 7-én, vasárnap d. u. 5 órától a zsidó iskola kertes udvarán.**

Véres harc a „boszorkány” sirja körül

Egy lengyel falu babonás lakossága véres harcot folytatott a rendőrök és a katonaság ellen, amely meg akarta akadályozni, hogy feltörjék egy „boszorkány” sírját

VARSO, szeptember 4. A varsói lapok csak most számolnak be arról a véres összecsapásról, amely szombaton történt a sauleni kerületben levő Dajkanduny litván városkában.

A városban véres harc volt. Parasztok, rendőrök, majd később katonák között és a harcnak hét halottja és harminceöt sebesültje van.

Néhány héttel ezelőtt meghalt a váfoskában egy öreg jósnő, akitől már régóta azt híresztelték, hogy boszorkány. A jósnő halálát a városkát és lakosait és a babonás parasztok már hetek óta nagy aggodalommal várták, hogy mikor teljesül az átok. Közben bekövetkezett a nagy nyári szárazság és amikor három héten keresztül egy csepp eső sem esett, a parasztságot megéretté vált az a meggyőződés, hogy az aszályt a jósnő átka hozta rájuk.

Szombaton a parasztságot elhatározták, hogy kinyitják a „boszorkány” koporsóját és arccal a föld felé fektetik a halottat, hogy ne fogjon többé az átok.

A parasztságot tervének hamarosan híre ment a kerületben és a kerület székhelyéről a déli órákban ötven főnyi rendőrsztagot küldtek ki a városkába, hogy akadályozzák meg a halottgyalázást. Amikor a rendőrök Dajkandunyba értek, az egész várost üresen találták. Kiderült, hogy mindenki a temetőben van,

ahol már nagyban folyik a „boszorkányvárazslás.”

A rendőrök kivonultak a temetőbe és felszólították a tömeget, hogy oszoljon szét. Több fiatalember éppen akkor akarta felnyitni a koporsót. A parasztságot nem tántorították és szembeálltak a rendőrökkel, akik szorongatott helyzetükben a tömeg közé lőttek. A lövések nem okoztak halált, csak néhány paraszt sebesült meg.

A felingerült tömeg megtámadta a rendőröket és a több mint háromszáz paraszti percek alatt mind az ötven rendőrt leigyezte. Két rendőrt, akik ellenkezni próbáltak, agvonszúrtak.

A megkötözött rendőröket azután a temető egyik sarkába vitték és ismét megkezdték a babonás szertartást. Felnyitották a koporsót és a jósnő holttestét arccal a föld felé fordították.

A parasztlázadás hírére a késő délutáni órákban katonaság indult a város ellen.

A város határában összeütköztek a parasztságot és a katonákat. A katonaság gépfegyverrel lőtt a tömeg közé és csak így sikerült a parasztságot szétkergetni.

A gépfegyvertűzőnek öt halottja és igen sok súlyos sebesültje volt. A parasztságot harminc vezérét letartóztatták és megkötözve a kerület székhelyére szállították.

= Madgearu Genfben a gabonaexport szabályozásáról tesz javaslatot. Bucurestiből jelentik: Jól informált körök értesülése szerint Madgearu miniszterre fontos szerep vár Genfben. A Népszövetség ülésén ugyanis a miniszter nemcsak mint Románia delegátusa jelenik meg, hanem egyszerűen a varsói konferencia megbízottjaként, s ebben a minőségben bejelentli a konferencia határozatait. A miniszter bejelentésében előadja, hogy a gabonaexport szabályozását tartják első lépésnek az európai mezőgazdasági helyzet szanálására. Madgearu miniszter egyébként pénteken utazik Genfbe és távollétében tárcáját Manolescu látja el.

=A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Rt. (Budapestről jelentik:) 1930 augusztus 30-án tartotta XXXIV. rendes évi közgyűlést dr. Popovics Sándor belső titkos tanácsos elnöke alatt és báró dr. Wimmersperg Frigyes államtitkár, miniszteri biztos jelenlétében. A közgyűlés Schwanda Gusztáv és dr. Baranszki Gyula felszólalása és dr. Domony Mór vezérigazgató felvilágosító válasza után egyhangulag tudomásul vette az 1928. évről szóló jelentést és elhatározta, hogy a 4,883.427.88 pengő veszteség az 5,378.591.63 pengőt kitevő tőketartalék terhére számoltassék el. Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy a részvénytársaság alaptőkéjét 1,978.000 darab részvénynek 15 pengő névértékben való kibocsátása útján 24.990.000 pengőre felemeli. A kibocsátásra kerülő részvények átvétele biztosítva van. A tőkefelemlés keresztülvitelével és közelebbi módzatainak megállapításával a közgyűlés az igazgatóságot bizta meg, amely a keresztülvitel időpontját a m. kir. kormány (minisztérium) hozzájárulásával fogja megállapítani.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A pénzügyigazgatóság revízió alá veszi az aradi trafikosok adóját

Egy megváltoztatott miniszteri rendelet — A monopolcikkék nem adóztathatók meg

ARAD, szeptember 4. Néhány nappal ezelőtt jelentettük, hogy a pénzügyminisztérium elrendelte, hogy a pénzügyigazgatóságok töröljék azon trafikosok adóját, akik kizárólag monopolcikkék eladásával foglalkoznak. Miután egyetlen trafikos sem tud megélni Romániában a monopolcikkékből, különösen amióta a gyufa is kikerült a monopolcikkék közül, a minisztérium rendelete keresztülvihetetlen, mert azt gyakorlatilag alkalmazni nem lehetett. Az aradi pénzügyigazgatóság a rendelet kézhezvétele után felírt a minisztériumhoz. A felíratban jelezte, hogy a rendelkezést ebben a

formában nem lehet a gyakorlatban keresztülvinni.

Ma délelőtt érkezett meg a minisztérium válasza, amelyben most már világos formában elintéztést nyert a trafikosok ügye. A kiegészítő rendelet szerint a monopolcikkék után szerzett jövedelem senmiesetre sem adóztatható meg és csupán azokat a jövedelmeket lehet megadóztatni, amelyeket a trafikos a monopolcikkék árusításán kívül huz. Ennek alapján az aradi pénzügyigazgatóság már a napokban megkezdte a trafikosokra kivetett adó revízióját, mert a rendelet szerint a trafikosok már a folyó adóévben sem tartoznak megfizetni a monopolcikkék árusítása után kivetett adót.

Szinaja, Varsó, Genf

Előbb Bucurestiben és Sinajában, most Varsóban és a jövő héten Genfben jönnek össze a beteg Európa orvosai, hogy pontosan megállapítsák a betegség természetét, a kórtüneteket és a gyógyítás módját, — ne adják be az orvoságot a betegnek. A sinajai és a varsói konferenciát az a megfontolás hozta össze, hogy gazdasági nyomorúságunk már elviselhetetlen, tenni kell valamit, nehogy bekövetkezzék az összeomlás. Azok az államok, amelyeknek lakossága a földből, a föld terményeinek értékesítéséből él, kénytelenek észrevenni, hogy hovatovább nem lesz érdemes bevetni és megmunkálni a termőtalajt, mert minél bőségesebb a Természet áldása, annál kevesebb remény van arra, hogy a mezőgazdasági termelésre felhasznált munka és tőke anyagi eredményeket hoz. A mezőgazdasági államoknak össze kell tehát fogniuk és a kormányoknak és diplomatáknak népeik közös érdekeit elébe kell helyezni minden más érdeknek, még az állami szuverenitás egy részét is fel kell áldozni, hogy közös blokkot alapítva, egységesen

kössenek olyan szerződéseket, amelyek révén a mezőgazdasági termelés rentabilitása biztosítható.

Briand és azok, akik a páneurópai gondolatot hirdetik, azt mondják, hogyha Európa meg akarja állni helyét a gazdasági és kulturális versenyben, a sok különálló nacionalizmust, a sok vámhatárt, a népek egymással szembeni gyűlöletét és féltékenykedését kell megszüntetni. Európa azonos érdekű népeit és államait össze kell fogni, annak a tudatára kell juttatni, hogy nem harcolniok és nem védekezniök kell egymás mellett, hanem összefogni szemben a nagy világegységekkel, mint amik az Egyesült Államok és Oroszország, meg kell tehát csinálni Páneurópát. Mert ha a mai Európa tovább folytatja kicsinyes házi perpatvarait, nem is kell megvárnia, míg a színes fajok fölébe keverednek, már előbb gazdasági és politikai rabszolgájává lesz a tőkében és prosperitásban erősebb hatalmaknak.

Enélkül mi csak szenvedjük a gazdasági nyomorúságot, amely megérlette a Páneurópa gondolatát.

Fizessen elő
a legnagyobb magyar lapra, az

UJSÁG-72

leggyorsabb hírszolgálat,
a legjobb munkatársak:

Kóbor Tamás, Márai Sándor, Lynkeusz, Szomoró Emil, Pünkösdi Andor, Elek Artur és a magyar irodalom legjobb erői írják a lap minden sorát

Előfizetési ára:

Egy óra . . . 200 lej
1/4 évre . . . 500 lej

Előfizetéseket felveszi:
PALLAS HIRLAPIRODA, Cluj.

FIGYELEM!

Legújabb őszi és téli női és leányka-felöltők, továbbá bundák minden kivételben a legolcsóbb naplárban kaphatók:

Iuliu PLESZ Gyula

FIGYELEM! cégnél Arad, a színház hátsó bejáratával szemben. Kérem a címre figyelni! — A CONSUM R.-f. tagjai készpénz árban lesznek kiszolgálva

Hat. eng. végeladás!

Siessen még a készlet tart! A Gratia fehérneműgyár városi üzletében Arad, Str. Gen. Grigorescu 2. (Tabaydi-u.) az összes raktaron levő áruk minden elfogadható áron kiadásra tartanak

Rádió műsor

— Romániai idő. —

PÉNTEK, szeptember 5.

Bucuresti. 13. Gramofon. 13.50. Gramofon. 18. Marcu-zenekar: könnyű és román zene. 20. Gramofon. 21. Szimfoniaközlet. 21.30. Gramofon. — Budapest. 10.15. Hangverseny. 13.05. Az Országos Postászenekar hangversenye. 4. B. Czeke Vilma meséi. 6. Törökne Kovách Hermin novellái. 6.30. Gramofonhangverseny. 7.30. Dr. Schmiedt Ferenc felolvasása: „A szivbetegek életmódja.” 8. Másfélóra könnyű zene. 9.30. Csathó Kálmán novellái: „A jó ember”, Felolvassa a szerző. 10. Hangverseny. Közreműködik: Goda Gizella (ének). Hegyi Emánuel (zongora) és Kerpely Jenő (gordonka). Zongorán kíséri Kazacsay Tibor. 11.15. Pentos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 11.30. Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye. E műsorszámot a wieni és berlini adóállomások is közvetítik. — Belgrád. 18.30. Dudajáték. 20.30. Szavakat. 21. Rádiónégyes. 22. Nemzeti dalok gitárkísérettel. 23. Házinegyes. 23.45. Vendéglői zene. — Berlin. 19.05. Zongorajáték. 21. Szórakoztató gramofon. 13. Sommerzenekar. 16.15. Az 1927-i bavyreuthi ünnepi játékokon felvett gramofonlemez. 17.30. Hangverseny. 21.05. Zenes. bécsi est zenei egybeállítás Bécs népies zenei életéről, helytörténeti adatokkal. 23.30—1.00. Magyar Imre cigányzenekara Budapestről. — EGYÉB EUROPAI NEVEZETESSÉGEK: Genova. 21.40. Fall Leó: Sztambul ró-

zsája c. háromfelvonásos operettje. — Königsberg. 25. Cigányzene Budapestről. — Páris. 21.45. Gounod: Fikemon és Baucis c. operájának előadása. — Róma. 22.05. Bard: A gramofonkirálynő című háromfelvonásos operettje. Stuttgart. 22.45. Beethoven VI. szimfóniája.

SZOMBAT, szeptember 6.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Rádiózenekar. 20. Gramofon. 20.40. Rádiógyertya. 21. Operaest. 23.10. Jazz a Lidómedencéből. — Budapest. 10.15. A rádió házi quartettének hangversenye. 13.05. A m. kir. 1. honvédsereg zenekarának hangversenye. 5. Fábry Frigyes felolvasása „Széchenyi és a Vaskapu szabályozása”. 6.30. Az Első Magyar Citerakör hangversenye. 8.30. Operettelőadás a Studióból. „Sybil” operett 3 felvonásban. Szövegét írta Martos Ferenc. Zenéjét szerzelte: Jacobi Viktor. Rendező: Rátkai Márton. Karnagy: Nádor Mihály. Majd: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye a Royai-szállóból. — Belgrád. 18.05. Délutáni zene. 18.30. Gyermekkar. 19. Kávéházi zene. 21. Opera közvetítése a nemzeti színházból. Utána balalaikzene. — Prága. 20.35. Amerikai dalok. 21. Citerajáték. 22.10. Fuvózele. 23.25. Vendéglői zene. 24.20. Kávéházi zene. — Wien. 12. Csóka zenekar. 14.00. Derbs gramofon. 16.15. Pileger-zenekar. 18.10. Törpék lakodalma, mese szóban és dalban. 18.40. Huebel-Mansch Olga zongoraművész játék. 21.05. Rosenow Kater: „Lampe” c. négyfelvonásos vígjátéka. Utána a Pausscher zenekar játéka. — EGYÉB EUROPAI NEVEZETESSÉGEK: Frankfurt. 21.15. Millöcker „Az elátkozott kastély” c. ötfelvonásos operettje.

A szerkesztésért felelősen
SALGÓ HENRIK
felel

NYILTTÉR.

E rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget. ÉRTESÍTÉS.

Feleségemtől, született Farkas Gizellától különváltan élek, érte semminemű felelősséget nem vállalok.

Augustin Cionda.

**Az Aradi Közlöny
apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei**

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetések naponta d. n. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papírkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytőzsde, volt Andrassy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytőzsde, volt Weitzer J.-u.

Dohánytőzsde volt Kossuth-u. 4 szám.

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytőzsde, Zsidótemplom-épület.
Akinek tehát az Acsev.-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnap számában feltétlenül meg fog jelenni.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szó hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiírt szavak ajándékosok. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdéskérdésre válaszolunk. Ajánlatok jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL ▲ ▲

LEVELEZÉS.

EGY KOMOLY-nak levele van az Aradi Közlöny kiadójában. 3668

ALKALMAZÁS.

MAGYARUL, németül stenographáló gépirónó kerestelek, önálló levelezők előnyben. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével „homoly munkaerő” jellegre Rudolf Mossehoz küldendők. 41

MÉRLEGKÉPES-könyvelő, levelező, fiatal erő, kereskedelmi praxissal, vállalat-hoz keresetiek. Román, német nyelv tudása feltétlenül megkívánatik. Ajánlatok fizetési igények, és referenciákkal „Nemdohányzó” jellegre az Aradi Közlöny kiadójához értesítenek. 3643

LAKÁS.

KÉT kétszobás és egy négyosztós lakás központban azonnalra kiadó. — Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

EGYSZOBÁS 1. emeleti lakás kiadó. — Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

FOTEREN első emeleti három nagy szobából és előszobából álló helyiség, mely ideig üres célokra (irodának, divatszalonnak, szabóüzletnek stb.) rendkívül alkalmas, azonnal kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában

VÉTEL ÉSELADÁS.

VASESZTERGAPAD 1200 mm. c-ustá-volságu, teljesen üzemképes, eladó kedvező fizetési feltételekkel vagy esetleg a jelenlegi felszerelt állapotában bérbeadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3658

KÜLÖNBÖZŐ SZÖNYEGEK, petroleum csüngőlámpa, vitrinek, könyvszekrények intarziás antik szekrények, szekreterek, vitrinek, asztalok, kredencek, fotelok, órák, festmények, új hálószoba, zongorák, komplett szobaberendezések, antik szalonok, álló villanylámpák, filé stroteok és asztalterítők, dísz tárgyak stb. eladók. SALGÓNÉ bizományi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Neuman-palota. 1000

KERESÉK alaska róka bőrt, kókusz szőnyegeket, gyári és ebédülő perzsaszőnyegeket, női bundákat, férfi bundabélést, antik ezüst tárgyakat, márkás porcellánokat, különböző szobaberendezéseket, vitrineket stb. SALGÓNÉ bizományi üzlete Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Neuman-palota.) 1000

MACULATURA PAPIR ó kigros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

GABY-Salon

Arad, Bulev. Reg. Ferd. 11. Filo es bársony kálapok nagy választékban érkezik, filc-formázás apré és spadré olcsó árban kaphatók.

NAQYMENNYISEGÜ PLEHPANT eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1151

Olcsó tűzifa

míg a készlet tart.
Olfa: Egy öl ... .. Lej 840-től kezdve.
Állandó raktár a hasz és dorongfából. Arad. Calea Victoriei 1-2

ELLÁTÁS.

URICSA LADNÁL 2 nagyobb deák teljes ellátást kaphat, esetleg butorozott szoba kiadó. Str. Consistoriului 11., földszint jobbra. 3664

JOC SALADBOL va ó 2 iskolai gyermeket felvesz kiténő ellátással, fürdőszobahasználattal uricsalád. Cim: Str. Eminescu 31., ház mesternél. 8457

ÜZLETEK.

NAGY üzlethelyiség azonnal kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

KORCSMANAK alkalmas nagy üzlethelyiség, lakással, forgalmas helyen kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszállóda vezetése alatt megnyitott Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben. TELEFON: J. 320-30.

Minden modern kényelemmel berendezve. Kiténő étterem! Polgári árak! Dreher sör csarnok! A vidéki társaságok találkozó helye!

Pálinkafőzők figyelmébe.

„BAKTERIN” gyümölcscefre erjesztő
„BAKTERIN” a nehezen erjedő cértéket mint szilva, alma, körte, sárgadinnye stb. néhány nap alatt teljesen elerjeszti.
„BAKTERIN” erjesztés tökéletes, mert a gyümölcscekkort teljesen átalakítja alkohollá. — Nagy megtakarítás időben, alkoholban és kádban.
„ANTACID” az erjedést akadályozó savakat eltávolítja.
Dávid István okl. vegyész-mérnök,
Arad, Strada Ciorgoranu 15. 3222

E l a d ó

25 méter folyosó ablak beüvegezte, kiténő állapotban, 5 lóerős benzínmotor kocsihoz szerelve. 3562

Str. Dorobantilor (Urbán I.-u.) 30.

Az

okos ember

ha valamit venni, vagy eladni akar, lakást, szobát, vagy üzlethelyiséget keres, vagy kiadni óhajt,

nem teszi az ablakába

azt a kis cédulát, amelyet vagy elolvassanak vagy se azok, akik az ablak előtt elmennek, hanem

apróhirdetést tesz közzé

AZ

ARADI KÖZLÖNY-ben,

amelyet mindenki elolvass.

Egy tiszta apróhirdetés ára 40 lej.